

1720.

1. Berneggerus, Joh. Emerkus: De alimentis, earumque
Computatione in detrahenda B. Falsidia, occasione
l. 68 ff. ad l. Falsid.
2. ⁵⁶ Müllerer, Joan. Frideric: De jure triidui
2 Insk. 1720: 1725
3. Fichtnerus, Joh. Georgius: Infirmitatis commoda.
4. Hilbrands, Henricus: De jure detractione empti.
Leus. Germaniae annexa.
5. Hilbrands, Henricus: De injuria in magistratuum
stratum commissa.
6. Lincken, Georgius Henricus: De jure, quo quis
utitur in suo. Von dem Recht auf dem Seinigen.
7. Polcker, Joan. Christianus: De veste palmata.
8. Schwarziger, Christ. Gollub: De jure victoris in res
devictorum incorporatas.

9^{a. 2}
Schwarzgus, Christianus Gottlobus: De jure Helvet.
2 Saupl. 1726 & 1741

1721.

1. Fichtnerus, Joh. Georgius: Exercitationes circa casus
artibus mendaciorum peritas.

2. Gerike, Petrus: De studio novitatis in medicina.

3^{a. 6.}
Hilkebrand, Henricus: De vasallagio subjectiorum
non inferente. Lipsia. Num. kein Unterthan.
1 Saupl. 1742 & 1737.

4. Koelerus, Fr. David: Historia Godeici juris
Statutarii sive reformationis

5^{a. 7.}
Schwarzgus, Christianus Gottlob: De numeranda
potestate potestate

6. Schulze, Joh. Henricus: Dissertationes academicae

7

1720,1

Q. D. B. V.

DE

ALIMENTIS,
EORVMQVE COMPV-
TATIONE

IN DETRAHENDA Q. FALCIDIA

OCCASIONE

L. 68. ff. ad L. FALCID.

MAGNIFICI

JCTORVM ORDINIS

BENEVOLO PERMISSV

AD DIEM XIX. NOVEMBR. MDCCXX.

PRO LICENTIA

SVMOS IN VTROQVE JVRE
HONORES CAPESSENDI

DISPVAT

JOHAN. ERNESTVS BERNEGGERVS
OHRINGA-HOHENLOICVS.

ALTDORFI

LITERIS MAGNI DANIELIS MEYERL.

P. 312,

1733

Q. D. B. V.
CAP. I.

§. I.

Um in hac praesenti Dissertatione inaugurali *de Alimentis, eorumque computatione &c.* exercitii Academici publici loco agere mecum constituerim, hoc disputationis meae argumentum Lectori Benevolo eo magis gratum fore spero, quo major est hujus materiae utilitas, quam vel ipsa Experientia, optima Rerum Magistra satis comprobat, iade etiam omni studio allaborabo, ut quanta per vires ingenii licet, diligentia atque ordine hoc argumentum pertractem. Cum vero Methodus varia detur, qua praecipue in conscribendis exercitiis Academicis uti solent, eam elegi, quae pro ratione instituti mei & compendiosa & clara mihi videbatur. Hoc in primo autem Capite agendum mihi erit de Alimentis, & quidem de eorum Definitione ac Divisione, nec minus sub quonam nomine veniant. In secundo autem Capite pertractabo, qui & quibus alimenta praestari debeant, in quam quantitate sint relinquenda, ubi & quando praestanda, quibus petantur remediis, & denique quae sint eorum Contraria. Tertium autem Caput sistet brevem ipsius Legis explicationem.

A 2

§. II.

§. II.

Primum igitur mihi erit dispiendum de alimentorum definitione. Minime vero hic loci operæ pretium esse arbitror, multum laboris vobis evolutioni impendere, cum eorum derivatio neminem fugere queat. Illorum enim viam, qui nodum in scirpo quarunt, & vocabulorum Deductione per se notorum negotium sibi facessunt, heic locorum premere in animo mihi non est. Ad rem igitur ipsam potius me confero, & dico, quod sub alimentorum vocabulo comprehendantur omnes res; quæ ad vitam humanam pariter ac civilem sustinendam sunt necessaria, seu sine quibus homo vel plane vel non satis bene ac decenter in societate civili subsistere potest. Germanice: *Der nöthige Unterhalt, die Verpflegung, die Lebensmittel.* vid. *L. 6. ff. de aliment. & cib. leg. L. 34. seqq. & L. 234. §. fin. de V. S. Lauterbach. Coll. Pract. ad Tit. de alim. & cib. leg. §. 3. vid. Besold. in Thesaur. Pract. sub voce: Unterhaltung.* vid. omnino Excell. D. D. FICHTNERI, Patroni ac Præceptoris mei summa animi religione colendi *Dissert. de Antipelarchia §. 17.*

§. III.

Præmissa definitione recto nunc tramite pergo, sub quo nomine alimenta veniant. Hic distinguendum erit, an hæc fuerint expressa nec ne. Si igitur ipsa expresse fuerint relicta, tunc res per se est expedita, nec interpretatione indiget, quoniam in claris non est opus conjecturis, nec ullum etiam voluntatis nostræ apertius est testimonium, quam verborum qualitas & conceptio, nec quæstio voluntatis admittitur, si in verbis nulla sit ambiguitas, *L. 52. §. 1. & L. 69. ff. de Legat. 3.* Quod si vero alimenta non expressa fuerint, sed alicui per verba saltem æquipollentia relicta, e. gr. si legatus sit victus, tunc & tale legatum debitum alimentorum involvere, statuendum est. vid. *L. 43. ff. de V. S. L. 16. pr. d. t. de aliment. & cib. leg. Brunnemann.*

ad

ad L. fin. ff. eod. tit. Calvisius in Lexico in verb. aliment. cum omnino nihil plane interfit differentiae, an legata explicite relinquuntur, an vero per æquipollentia verba proferantur, sed paria esse existimo, utrum alimenta, an vero victus legetur, quia aliter commode quis vivere nequit, cui non cedunt omnia, quæ alimentorum nomine continentur. arg. L. 234. §. 2. de V. S. quæ cum ita sint multo magis sub legato vitæ alimenta erunt intelligenda. Si enim victus contineat alimenta, victus autem propter vitam conceditur, ergo ea multo magis involvunt legatum vitæ, inde etiam subsidia vitæ dicuntur hæc nostra alimenta in L. 5. Cod. de patr. potest. C. Episcopus. 4. §. de præbend. Eandem Juris Dispositionem in legato educationis obtinere existimo, quando nimirum testator mandat, ut quis educetur ac nutriatur, cum eadem hic quoque adsit ratio. vid. L. fin. de alim. & cib. leg. ibique Brunemann. vocantur etiam nutritiones. L. pen. ff. de his qui sunt sui vel alien. Jur. Lauterb. Coll. Theor. Pract. ad d. t. §. 2. Stryck. Us. modern. ad eund. tit. §. 1. Surd. Tr. de alim. tit. 2. quest. 2. 3. Sub vocabulo autem alimentorum generaliter in Jure comprehendi & intelligi solent ea omnia, quibus ad vitæ hujus sustentationem opus habemus. L. 43. ff. de V. S. specialiter sub eorum nomine veniunt Cibaria, vestes, lectus, habitatio, lignum ad conclave calefaciendum, & ad coquendos cibos, medicamenta quandoque, sumtus ad studia & dignitatem pertinentes, equus & famuli pro conditione tamen personarum & qualitate, si scilicet is, qui ali debet, ejusdem sit conditionis, ut pedibus incedere non possit nec debeat. vid. Coler. de Aliment. L. 2. c. 1. p. 4. In constituendis enim alimentis, quod generaliter notandum, semper necessario qualitatis, Personarum, consuetudinis, loci temporisve ratio habenda est. Klock. Vol. 3. c. 155. n. 207. Frid. Bruckmann. Conf. 35. n. 79. usque ad fin. Mynsing. Observat. 12. Cent. 13. Menoch. L. 2. Cent. 2. c. 170. Quamvis nunc ex his prædictis quilibet

faciē colligere possit, quid eorum appellatio contineat, attamen operæ esse pretium existimo, ad meliorem eorum intellectum de singulis alimentorum speciebus etiam quadam sigillatim heic loci differere. Igitur Cibaria, die Kost, sub eorum appellatione comprehendi supra jam audivimus. vid. text. express. *L. 6. ff. de Aliment. & Cib. leg.* sub quo vocabulo tam esculenta quam potulenta intelligimus. *L. 3. pr. ff. de pen. leg. L. 1. ff. de Aliment. & cib. leg.* vid. tamen *L. 5. ff. de pen. leg.* quæ homini adeo sunt necessaria ad vitæ sustentationem, ut absque destructione corporis sui, quæ per durissimam & mordacem calamitatem famis contingeret, *L. 2. l. de Patr. qui fil. distr. Surd. d. Tr. tit. 4. qu. 1.* istis carere nequeat. Et licet in *L. 8. §. 12. ff. de Transact.* alimenta ita strictè accipi videantur, ut præter esculenta & potulenta nihil comprehendant, attamen aliud in ultimis voluntatibus erit sentiendum, ubi omnino latius alimenta sunt intelligenda, quam in transactionibus, ubi strictius interpretanda. vid. Brunnem. *ad L. 21. ff. de alim. & lib. leg.* ratio est, quia constitutio alimentorum est favorabilis, remissio vero seu transactio odiosa. Emenckel *d. Privil. parent. & Liber privil. 7. c. 2. n. 1.* cui porro accedit, quod legatis Cibariis solum cibus & potus sit legatus, non vero vestimenta aut similia, cum tamen hæc omnia sub alimentis legatis contineantur. Stryck *Us. modern. ad tit. ff. de alim. & lib. leg. §. 1.* Cibi appellatione etiam potum venire diximus, qui pariter ei cui alimenta sunt relicta debetur, cum nihil ad humanæ vitæ sustentationem magis sit potu necessarium. *L. 1. & L. 14. §. fin. L. 21. d. t. L. 43. de V. S. Welfenbec. ad tit. ff. de agnosc. & alend. Lib. 12. 2.* quamvis diversæ res sint cibus & potus, attamen veniunt sub generaliiori alimentorum aut victus vocabulo quinimo sub nomine Cibariorum quæ sub nomine alimentorum comprehenduntur, tanquam species sub genere, *L. 3. pr. ff. de pen. leg. L. 234. §. 2. de V. S. L. 1. ff. de alim. & lib. leg.* addendum tamen hic insuper est, quod non tantum ipsa legata sit aqua

aqua. vid. *cit. L. & L. 13. §. 3. ff. de alim. & cib. leg.* si scilicet ea sit venalis, uti Ferrariæ, Romæ, & Venetiis, aut cerevisia aut vinum, prout feret regionis consuetudo, sed vasa quoque præstanda veniant e. gr. cadi, amphoræ, &c. cum alio modo talia liquida fervari nequeant. arg. *L. 3. §. 1. L. 14. de trit. vin. & ol. leg. L. 3. in fin. L. 4. pr. de pen. leg.* ibique Zœsius & Brunnemann. Lauterbach. *Coll. Pract. ad tit. de trit. vin. aut. ol. leg. §. 3.* Concesso enim uno, conceditur id omne sine quo concessum esse nequit. arg. *L. 2. ff. de Juridict. L. 1. §. 1. si ususfr. pec. L. 2. §. 5. testam. quemadmod. aper.* non tamen ideo, quia vasa sunt pars vini, sed quia mens testatoris ea fuisse præsumitur, ut vasa accessioni vino esse voluerit. *Surd. d. 1. q. 3.* Alia tamen & quidem plane diversa ratio est in doliis, ut ista vino legato non etiam statim debeantur, maxime si deprehensa in cella vinaria sunt, aut talia existunt, quæ propter magnitudinem difficile moventur, germanice: *Strück*, *Sack*, quia tunc ad certum quasi locum destinata censentur, per *cit. L. 3. de trit. ol. & vin. leg.* ibique Zœs. sed & incidenter hic quæritur, an debitor loco aquæ, vini aut cerevisiæ ad pecuniariam ejus estimationem præstandam cogi possit? Resp. regulariter neg. arg. *L. 42. & 34. de fidejuss.* quemadmodum enim aliud pro alio invito creditori solvi nequit, *L. 2. §. 1. de R. C. L. 16. de solut.* Carpzov. *L. V. p. 402. n. 254.* quia obligatio iterum est dissolvenda, uti fuit contracta, arg. *35. de R. J.* ita & debitor non debet ad solvendum aliud pro alio cogi, cum sint correlativa, quorum eadem est natura nec judicantur ad imparia, quod enim dispositum est in uno, etiam locum habet in altero. Quæ vero regula non semper tam nude ac absolute, sed cum grano salis & adhibitis sequentibus limitationibus est intelligenda, nisi ex genere alimentorum, vel ex testatoris dispositione aut ex persona alentis & alendi, eorumque pactis aliud statuendum appareat; aut nisi res præstandæ sint facile corruptibiles,

biles, ut menstruatim servari nequeant, quales sunt carnes, e-
jusque generis alia, tunc & hoc in casu pretia pro alimentis om-
nino debent admitti, vid. Struv. *S. J. C. ad tit. ff. de alim. leg.*
aut nisi res ipsa legata haberi nequeat. *L. 14. §. fin. de alim. &*
Cibar. leg. L. 8. de contict. furt. L. 71. §. 3. de Leg. 1. Nov. 4.
c. 3. Auth. Hoc nisi debitor. Cod. de Solution. Surd. d. t. 4. q. 3.
aut nisi facti adsit obligatio, quo casu loco facti ab illo, qui præ-
stare debet factum, præstatur interesse. *L. 3. §. 1. de R. J. Com-*
pend. Lauterb. p. m. 50. pr. & pag. 641. aut nisi denique vo-
lenti alia res in solutum detur. vid. *Compend. Lauterb. d. l. &*
p. 276. lin. ult. Lauterb. Coll. g. Pract. ad tit. de solut. §. 17. - 21.
vid. al. except. in L. fin. §. 4. & 6. Cod. de Jure Delib. Brunnem.
Centur. V. Dec. 7. C. J. A. l. 29. tit. 2. th. 34. Rhetius ad Instit.
Dis. 23. §. 24. Cibariis hisce affinia sunt cibaria domestica,
quæ moribus Saxonice post mortem mariti inter viduam hære-
desque dividuntur, germanice der *Mustheil*, & comprehen-
duntur sub hac appellatione omnia esculenta & potulenta, quæ
post tricesimum diem a morte mariti extant. *Constit. Elect. Sax.*
P. III. Constit. 34. wiewohl zum Mustheil alle gehoffte Speis-
sen, so nach dem dreyßigsten Tag übrig, gehöret. Carpz. P. III.
Constit. 34. def. 2.

§. IV.

Cum vestis five quod idem est, vestimentum per *l. 23.*
de aur. & arg. leg. quoque ad humana vitæ sustentationem maxi-
me sit necessaria, ideoque eam legatis alimentis pariter deberi
constat *ex cit. L. Legatis ff. de alim. & cibar. leg. L. 43. 45.*
& 234. §. 2. de V. S. Stryck Us. modern ad tit. ff. de alim. &
cib. leg. Ut vero eo melius intelligatur, quid vestis appellatione
veniat, legantis mens et consuetudo probe attendatur necesse
est, quid ille pro veste reputabat. vid. *Cels. in L. 7. §. 2. in fin.*
ff. de supell. leg. arg. L. ult. Cod. qua res pignori &c. L. 33. de
aur. arg. leg. quod si vero alicui cibaria tantum fuerint relicta,
tunc

tunc minimè vestis præstanda venit, per text. express. *L. 21. de alim. & cibar. leg.* aliud enim sunt cibaria, aliud alimenta, igitur vestes ad vitam quidem sunt necessariæ, minimè vero ad cibandum. Quales autem vestes debeantur, de his vid. *Surd. d. tit. quest. 2.* nimirum pro conditione personarum ornatiores, licet regulariter pretiosiora ornamenta, ut catenæ aureæ, aut brachialia sub alimentorum nomine non contineantur. *Coler. P. I. Decis. 62. n. 34. Carpz. P. III. c. 11. def. 12.* Quæ omnia cum in prædictis terminis rite procedant, attamen longe alia dicendi erit ratio, quando agatur de renunciatione vel transactione alimentorum, quia tunc appellatio alimentorum vestes non continet, cum ex Divi Marci Constitutione specialis renunctio requiratur. vid. omnino *L. 8. §. 12. ff. de transactionibus.* quotiescunque enim agitur de remittendis alimentis, toties etiam materia est summe odiosa, inque ea obtinet stricta interpretatio, ubi vero agitur de alimentis præstandis, materia est maxime favorabilis & interpretatio ampla lataque; Quid vero prohibet loquendo hujus vocis vestimenti significatio contineat, exhibet ex aliis *Menochius L. 4. præf. 161. in pr. Zesl. ad tit. ff. de aur. & arg. leg. n. 6.* ubi legato, ait, vestimento, venire lana, linea, pellicea, & similia induendi, præcingendi, amiciendi, insternendi, injiciendi, incubandique causâ parata, & quæ hisce accessionis loco cedunt. vid. *Rol. à Valle Consil. 27. n. 3. & 4. vol. 1. Pontan. de Alim. c. 12. n. 20.* Haud immerito etiam heic loci occasione hujus materiæ quæritur, an alimentarius si pro veste emenda ab herede pretium sit consecutus, possit istud in alium usum convertere? Resp. affirm. nec etiam ulla in hoc casu conditio pro repetendo pretio vel etiam ipsa veste locum habere potest, quæ vero nostra juris dispositio saltem est restringenda, si alimenta ex dispositione hominis debeantur, cum sufficiat, quod dentur & recipiantur res ad finem ordinatum, nec refert, quod mutato postea proposito in alium usum conver-

B

tantur;

tantur; non vero si debeantur ex dispositione Legis, quia tunc cessante necessitate non debentur, ac proinde ad alium usum converti nequeunt, atque hoc ipsum probatur ex *l. 2. §. 7. de donat.* dum ibi distinguitur, an testator forte alioquin foret relictorus nec ne? quæ distinctio non foret necessaria, si non posset alimentarius aut rem ipsam aut pretium pro ea re in alium usum convertere. vid. *Surd. d. t. qu. 2.*

§. V.

Habitationem tanquam partem alimentorum & victus legatario, quinimo etiam pro familia ipsius per *L. 21. de precar.* deberi, haud obscure declarat ex *L. Legatis ff. de alim. et cib. leg. L. 234. §. 2. de V. S. Menoch. d. arbitr. jud. quest. Lib. II. Cas. 120. n. 29. Mynsing. ad tit. Instit. de Action. §. 37. n. 4.* quia nec sine ea commode quis vivere potest. Verum enim vero heic loci sub habitationis vocabulo non habitatio in se spectata tantum, sed omnia etiam vasa ad coquinam et mensam parata. arg. *L. 7. §. 1. de supell. leg. ut & lectum L. 52. §. 9. de leg. 3. nec minus stramenta, L. 234. §. 2. de V. S. Menoch. L. 4. praef. 157. & 160. & in tr. de arbitr. Jud. cas. 170. n. 28. Struv. syntagm. Jur. civil. ad tit. de agnosc. & alend. lib. lignaque ad calefaciendum cibosque coquendos necessaria continentur. arg. *L. 56. ff. de Procurat. L. 43. & seqq. de V. S. L. 3. §. 9. ff. de pec. legat. Mynsing. cent. 3. obs. 12. Brunnem. ad cit. L. 6. de alim. & cib. leg. Mant. in coniect. ult. volunt. L. 6. tit. 11. n. 17.* Non enim potest quis habitare qui non supellectilem pro conditione personarum opportunam habet. *L. 1. §. 1. L. 3. supell. leg.* ibique Brunnem. & Zoef. Pontan. *de alim. cap. 17. n. 20.* quod si vero alicui simplex habitatio legetur, tunc illi praeter domum nulla supellex aut bona mobilia ad domus instructionem aut ornatum praestanda erunt. Quando vero non generaliter alimenta, sed cibaria fuerunt relicta, tunc minime debetur*

betur habitatio per *cit. Leg. diarii ff. de alim. & cib. leg.* Idem iterum de remissione alimentorum erit dicendum, per rationes quas in præcedenti §. 4. allegavimus. Quæritur autem, an alimentarius assignatam habitationem alteri pro certa mercede locare valeat? Resp. affirm. per §. 1. l. de us. & habit. si enim alimentario circa vestes libera disponendi facultas sit concessa, convertendo eas seu earum pretium in alium usum, quare eodem modo non poterit habitationem alteri pro certa mercede locare? vid. *Surd. d. t. quest. 4.*

§. VI.

Progredimur nunc ad Medicinas, quas æque sub appellatione alimentorum intelligi supra docuimus, cum nec sine iis hominiflante firma valetudine vivere queat. Humanum enim Corpus sæpius infirmitatibus laborat, ut ita vix sine medicamentis sustineri possit. *d. l. legati ff. de alim. & cib. leg.* ibique Gothofred. *lit. N. L. 22. §. 8. sol. matrim. L. 3. de his que ut indign. L. 44. seqq.* ibique *Coëdd. & L. 234. §. 2. de V. S. Menoch. L. 4. præf. 157. n. 30.* *Speidel. in Specul. voc. Unterhaltung.* *Gudelinus de Jure noviss. lib. 3. c. 14.* qui enim medicinas subtrahit, vitam videtur subtrahere & necare. Ergo si ullam necessitatem habet ars, quæ salutis hominum curam gerit, certe medicina summe necessaria est. vid. *L. 1. §. 1. ff. de extraord. cognition.* quæ tamen medicamentorum præstatio non semper & indistincte obtinet, sed tunc demum quando infirmitas citra propriam culpam crassam evenerit, alias obligatus ad alimenta non tenetur medicinas aut infirmitatis expensas præstare. arg. *l. 9. §. 7. de pecul. Surd. d. t. qu. 5.* *Enenck. de priv. lib. et parent. privil. 7. c. 2. n. 2.* cui libet enim sua culpa debet esse damnosa, nec necessitas excusat, quando quis sua culpa in eam incidit. *l. 203. d. R. J. l. 1. §. 11. ff. si quadrup. pauper. fecisse dicatur.* *Compend. Lauterb. p. 143.* *Menoch. d. arbitr. jud. cas. 182. n. 42.*

B 2

vid.

vid. omnino Lauterb. *conclus. for. exerc. 19. th. 10.* modo culpa etiam sit ad infirmitatem ordinata, ut ex illa tanquam ex causa immediata vel mediata damnum per se veniat, et non per accidens, alias enim ejus nulla habetur ratio. arg. l. 30. §. fin. ff. ad L. Aquil. Gail. 2. O. 22. n. 7. Compend. Lauterb. p. 144. & 645. Harpprecht *Coff. p. 1871. n. 136.* D. Berneggerus *in exam. ad tit. Instit. de Lege Aquil. qu. 7.* Animi medicina sunt studia, quia illis mens quasi corrigitur & sana conservatur, nec non etiam artes aliæ, non quidem liberales, sed tamen honestæ, quæ animum ab otio, pestifera ista malorum lerna, muniunt, & vitæ sustentationem tribuunt. Inde quaeritur, an sub alimentis studia etiam & artes addiscendæ intelligendæ sint? hoc tamen asserendum esse videtur, si qualitas illius, qui alimenta præstare debet, id exigere videatur, v. gr. parentum, qui liberos suos ita alere, ita tueri atque curare debent, ut & animo & corpore valeant, & ita mens sana sit in corpore sano. Quod enim est in corpore morbus, quod in oculis cæcitas & caligo, id in animo ignorantia, quæ quo major, tanto interitum ejusdem propius accedit; tanto igitur magis animi curam quam corporis agere oportet, quanto hoc ille præstantior est ac nobilior. L. 50. ff. famul. hercisc. l. 6. §. 5. ff. de carb. edict. ibique Bart. L. 5. C. ad Sc. Maced. Lauterb. ad tit. ff. de alim. leg. Enenckel. *tr. de Privil. parent. & lib. privil. 7. c. 2. n. 3.* cum & in parentibus tam pro facultatum, quas possident, qualitate, eorum conditione & dignitate, quam etiam pro diversitate studiorum, ita assertio nostra erit limitanda, ut si parentes sint inferioris aut etiam tenuioris conditionis, saltem tamen filius in studiis christiana pietatis & literarum elementis erudiri curent, & ad opificia addiscenda ipsis opem ferant. Menoch. *de arbitr. jud. qu. cas. 501. n. 8. seqq.* secundum præceptum illud:

*Si tibi sunt nati, nec opes, tunc artibus illos
Instrue, quo possint inopem traducere vitam.*

Vid.

Vid. Eneckel *de privil. par. & lib. privil. 7. c. 2. n. 3.* ne alias ipsa parentes egeant, aut in arctum filii causa cogantur, uti ille pater apud Terentium *in Heautont. act. 5. scen. 1.* Pater enim suum officium minime supplet, si filium saltem alat, ita enim a brutis parum differret, quia & ipsa ad aliquod tempus pullis suis de pabulo prospiciunt; Verum cum non animal sit educandum, sed homo, vi obligationis naturalis patri incumbit, ut foetum humanum ita instruat, aut instruendum curet, ut eam vitam, quae hominis propria est, vivere queat. Is enim nequiquam homo dicendus, qui externam gerit hominis figuram, sed qui hominis degit vitam. Nullum enim orbis hic saevius habet animal homine, qui non recte educatus est. Aristotel. *L. 1. Polit. c. 2. & l. 7. Polit. c. 15. & 17.* Struv. *S. J. C. ad tit. ff. de agnosc. & alend. lib.* quod si vero parentes ditioris conditionis aut spectatoris sint, pro qualitate illorum, filiis tam ad studia, quae quaestui & pani, uti dicunt, lucrando, quam quae magis ornamento inserviunt, ad artes politiores discendas necessarios sumtus ad instar alimentorum suppeditare debent. *l. 125. ff. de V. S. juncta l. 6. l. 10. ff. de alim. & cib. leg. Jason. in l. quidam cum filium. ff. de aliment. & cib. n. 4.* Inde etiam fit, quod nec sumtus studiorum non immoderati, nec male collocati, aut honorum academicorum aut peregrinationum, in judicio familiae herciscundae regulariter conferantur, cum in jure nostro illi sumtus, qui pietatis causa sunt facti repeti nequeant, & per consequens a collationis necessitate exempti intelligantur. *l. 11. & 13. C. de negot. gest.* At quis negabit, eos quoque sumtus, qui studiorum gratia suppeditantur, exigente pietate & postulante affectu paterno & materno erogari per *l. 15. C. eod.* praeterea quoque addendum, quod parentes illos sumtus animo donandi vel inter alimenta exhibuisse videantur. *l. 50. ff. fam. herc. arg. l. 15. de neg. gest.* vid. omnino Harppr. *ad tit. Instit. de donat. §. 2. n. 55. seqq.* Magnif. D. D. HILDEBRAND *ad tit. Instit. de honor. poss. §. 17.* quibus porro

accedit, quod tales sunt propius ad peculium quasi castrense accedant. vid. Harppr. *l. c.* quod immune est a collationis necessitate, per *l. 1. §. 15. ff. de Collat. bon.* Hartm. Pistor. *P. I. qu. 19. n. 3.* Coler. *P. I. decis. 62. n. 20.* Idem etiam est sentendum de sumtibus ad militiæ gradum comparandum, præcipue a nobili parente erogatis, *l. 4. pr. ff. de castrens. pecul. l. 5. §. 12. de agnosc. & alend. lib. cit. l. 1. §. 15. ff. de collat.* Everhard. *in loc. de armat. milit. n. 1. & seqq.* Carpzov. *Jurisprud. for. P. 3. C. 11. D. 17.*

§. VII.

Denique & ultimo loco etiam huc referri merentur vectura & famuli secundum personarum conditionem aut qualitatem, arg. *l. 12. §. 4. de us. & habit.* Mev. *P. VI. dec. 37. n. 4.* Speidel. *l. c.* Sic si alimentarius esset persona illustris, minime in ipsius personam cadet, pedibus incedere, sed multo magis equus ei erit præstandus, qui hoc in casu partem alimentorum constituit, id quod nec minus ex eadem ratione ad navem extendi potest, quando iter æque commode per aquam fieri potest, itemque ad rhedam, seu carrucam, qua cum minori incommodo vehuntur, imprimis quando quis propter adversam valetudinem non possit equitare. *Surd. d. 2. qu. 18.* Interdum pro qualitate & egestate personæ alimentarii, claudo vel decrepito tantum fulcra, quibus inniti & se movere possunt, Krücken und Stäbe præbenda sunt. *L. 12. ff. de Legat. 3.* quid vero de expensis funeralibus sit dicendum, an & isti alimentis legatis præstandi veniant, de iis vid. late Lauterb. *Coll. Pract. ad tit. de alim. & cibar. lig. §. 4. & 5.* ubi sequentem in modum pro more erudite concludit, quod quidem heres ad sumtus funerales præstandos non teneatur. arg. *l. 6. ff. de alim. & cib. leg.* quippe qui cessantibus demum alimentis defuncto scilicet alimentario impendendi veniunt, cum saltem respectu ejus, cui præstantur, adsit personalis

lis quædam obligatio , quæ cum vita iterum expirat , nam ex parte ejus , qui præstare tenetur , est onus alimentorum reale , & transit ad heredes . arg. *L. 3. §. fin. quib. mod. ususfr. amit. l. 13. solut. matrim. l. 196. de R. J. l. 8. §. 10. de transaction. Gail. 2. obs. 88. n. 13.* ex pietatis tamen officio tales sumtus præstari debent. vid. omnino Carpzov. *Prax. Crim. 2. qu. 69. n. 115.*

§. VIII.

Postquam hucusque consideravimus , quid sub vocabulo alimentorum intelligatur , nunc etiam ordo me vocat ad eorum divisiones . Igitur si vocabulum alimentorum latius accipiamus , ea vel animæ vel corporis dici possunt . Oldendorp. *class. 1. & 4. num. 4.* quæ priora potius ad theologiam quam ad jurisprudentiam pertinent , & improprie saltem sub alimentorum vocabulo continentur . Hæc autem iterum sunt vel præterita vel præsentia , quædam autem futura , quæ tamen præterita saltem verbotenus alimenta dicuntur , proprie autem loquendo talia non sunt , cum minime ex iis , sed ex præsentibus & futuris hominis vita pendeat . Porro alia debentur vel ex sola juris necessitate citra hominis factum naturali vel civili suadente ratione , aut ex hominis dispositione , eaque vel inter vivos vel ultima voluntate , cujus subdistinctionis usus præcipue patet *ex l. 8. ff. de transact.* ibique Brunnem. plures eorum divisiones vid. apud Colerum *in tr. de alim. L. 1. c. 1. n. 11. & 17.* Pontanus *eod. tract. c. 18. n. 1.*

CAP. II.

§. I.

Personæ , quibus præstatio alimentorum incumbit , variæ quoque dantur . Aliquibus enim onus alimentationis est immediata & sola legis dispositione est injunctum , e. gr. parentibus . *L. 4. §. ff. de agnosc. & alend. liber. l. pen.*

l. pen. & ult. C. de alend. lib. vid. omnino *l. 8. §. 5. C. de bon. qua
 lib. c. 14. dist. 30. l. unic. §. 4. Cod. de R. U. A. Enenckel. de pri-
 vil. par. & lib. pivil. 7. c. 1. §. 4.* hi adeo ad alimentationem
 liberorum suorum tenentur, ut hæc alimenta nec statuto nec
 consuetudine prohiberi aut tolli possint, quia liberorum educa-
 tio est juris naturalis. *pr. Inst. de J. N. G. & C. l. 1. §. 3. ff. de
 just. & jure.* Enenckel. *cit. loc. c. 5. n. 1.* inde etiam servator
 tales, qui suis non prospiciunt peiores paganis esse exclamavit.
 Horum autem alimentorum species est legitima a parentibus
 liberis relinquenda, quæ licet formaliter ex lege civili depen-
 deat, et quoad quantitatem mutationem admittat, nullo modo
 tamen in totum tolli ne quidem a summo principe ex plenu-
 dine potestatis potest, quia hæc pariter est juris naturæ debitum
l. 7. §. 1. ff. unde lib. l. 7. ff. de bon. dammat. cuius placita sem-
 per firma atque immutabilia permanent, *§. pen. Inst. de J. N. G.
 & C. l. 6. ff. de J. & J. Nov. 18. c. 1. Gail. l. II. obs. 122. n. 11.*
 late D. Bernegger. *exam. instit. theoret. pract. tit. de quere. in-
 off. qu. 22.* quoniam autem liberi, queis parentes alimenta debent
 variæ sunt conditionis & generis, alii nempe vel legitimi vel na-
 turales simul alii legitimi tantum, alii porro ex adulterino vel
 incestuoso coitu procreati, alii denique spirituales, quos ex sacro
 baptisinate suscepimus, inde ut eo distinctius in hac materia
 procedam, paucis in præsentia sum acturus, quibusnam liberis
 hæc alimenta a parentibus sint præstanda. Primo igitur legiti-
 mis & naturalibus simul indistincte à patre alimenta debentur, live
 sint sui live emancipati per textum expressum *l. 5. §. 1. de agnos.
 & alend. lib.* licet emancipati alias pro mortuis habeantur. *l. 29.
 §. 5. de lib. & posthum.* ac in patria potestate non amplius ex-
 istere dicantur, *§. 6. Instit. Q. M. P. P. S.* attamen cum obligatio
 præstandi alimenta non ex jure patriæ potestatis, sed multo mag-
 is ex dispositione juris naturæ profiscatur, igitur concluso,
 per banum nec alimentationis necessitatem tolli, quia civilis ra-
 tio

tio naturalia jura corrumpere non potest, nec jura sanguinis ullo jure civili dirimi possunt. *L. 8. de R. J. arg. L. 13. §. 1. de jure dot. l. 8. & 10. de capit. diminut. Surd. d. tr. tit. 1. qu. 3. Enenckel d. Tr. privil. 7. c. 5. n. 4.* Nec quicquam ad rem facit, quod bannitus censetur hostis patriæ, quem parentibus occidere licitum est, per *L. 35. de relig. & sumt.* & inde multo magis denegare alimenta, hostem enim suum nemo alere tenetur, nec legis quoque auxilium meretur, qui in eam committit. *L. 37. §. 1. in fin. ff. de minor.* ita pietatem a patre requirere non potest, qui adversus pietatem, quam patriæ & parentibus debet, commisit, adhæc patriam præferre liberis omnino decet. Verum enim vero non ubique ac semper filium bannitum pater impune occidere potest, sed tunc demum, si re ipsa patriam oppugnet, & pater sui ipsius defensionis causa, veluti in conflictu civili necem filii evitare nequeat. *Coler. d. tr. L. 1. c. 5.* Licet & hoc in casu, an salva conscientia filius a patre occidi possit, quidam non sine ratione adhuc dubitare solent? arg. *L. 38. §. 9. ff. ad L. Jul. de adult. L. 15. ff. de Condit. Instit. L. 4. ff. de obseq. par. præst. Nov. 12. c. 2. Gail. de Pace publ. L. 2. c. 10. n. 23. vid. D. Fichtneri supra laudata Dissert. de Antipelarchia. §. 12.* Enenckel. *cit. Tr. priv. 2. c. 2. n. 19.* Nec minus etiam filio immorigero patrique non obsequenti alimenta præstanda esse firmiter statuo, ductus potissimum hac ratione, quia is, qui alimenta inopi denegat, eum necare dicitur in *L. 4. ff. de lib. agnosce.* Patri autem, licet insignis potestas ipsi in filios competat, ita ut de veteri Romano jure filium etiam vi patriæ suæ potestatis occidere ipsi licuerit. *L. 11. ff. de lib. & posth. hered. inst. l. ult. Cod. de potest. patr.* hodie tamen vitæ necisque potestas, quæ potius Regalibus, & summis in territorio juribus recte annumeratur, minime competit, non licet filium necare. *§. 6. Instit. de publ. Jud. L. 3. & 4. C. de patr. potest. L. unic. C. de his qui par. vel lib. occid. D. Hildebrand. Introd. ad tit. Instit. de patr. potest.*

C

ergo

ergo nec alimenta denegare. Hæc omnia hæctenus a nobis disposita adeo vera sunt, ut licet filius bona a patre ipsi ex causa alimentorum assignata dolo aut culpa lata dissipaverit, partim ideo, quia alimenta liberis debentur jure naturali, & ideo nullo eventu tolli possunt. Enenckel. *cit. tr. privil. 7. c. 3. n. 20.* partim autem quia pater multo magis sibi debet imputare, quod alimenta non singulis diebus, sed semel ac unica vice præliterit, cum filii continentiam prius explorare debuisset, quapropter infortunium inde subsequens omni jure in patris detrimentum redundat, imprimis cum prodigalitas etiam inter causas exheredationis non reperiatur. Si igitur filius propterea non potest exheredari, plane non video, ex quonam iuris fundamento, quæ ratione ipsi egeno alimenta juste denegari queant. Schneidew. *ad tit. Inst. de hered. qual. & differ. n. 4.* Coler. *d. tr. L. 1. c. 2.* Sic & filio hæretico sive tali qui non credit, quæ in Synodis, Nycæna, Constantinopolitana, Ephesina & Chalcedonensi, decreta sunt. *L. 8. C. de heret. cap. 27. caus. 24. qu. 3. cap. 29. caus. 14. qu. 3. Nov. 131. c. 1.* (modo publice per sententiam sit pro tali declaratus) alimenta a patre orthodoxo debentur, eum excommunicatio filiationem non tollat, inde etiam fit, ut nec alimoniam auferat, quæ assertio eo magis est accipienda, cum sit in ipsis sacris literis fundata. *Gal. VI. v. 10. 1. Thes. V. v. 15.* cui accedunt adhuc aliæ rationes haud contemnendæ, quia partim alimenta reciproce debentur, cum filius orthodoxus patrem hæreticum asere teneatur, partim etiam quia ea liberis fortiori jure quam parentibus a liberis debentur, hæc enim parentum nutritio a liberis præstanda ad jus gentium potius quam ad jus naturale in specie dictum referenda est. vid. Enenckel. *de privil. parent. & lib. privil. 7. cap. 6. n. 4.* Bald. *ad L. 1. §. 5. ff. de J. & Just.* Quæ tamen alimentatio iterum cessat, si filius bona habet castrensia aut quasi castrensia ad vitæ sustentationem sufficientia, arg. *L. 5. §. 13. ff. de agnosc. & alend. lib. aut si calleat*

calleat artem, ex qua sibi victum aliaque necessaria quarere potest, ejusque adhuc sit roboris ac valetudinis, ut eam exercere valeat, quia qui artem novit, qua se alat, pauper vel egenus censeri nequit. vid. gloss. in *L. 25. §. 4. Cod. de donat.* Mascard. *de probat. conclus. 1154. n. 36.* aut si patris substantia ita sit diminuta, ut pro alimentis propriis non sufficiat, cum satis durum ac crudelitati proximum foret, ex prædiis tuis aquæ agmen ortum, sitientibus agris tuis ad aliorum usum vicinorum injuria propagari, sicuti dicitur in *L. 6. C. de servit. & aqu.* Prima enim & ordinata charitas incipit a se ipso, ac nemo tenetur alienam propriæ salutis præferre. arg. *L. 30. C. de fideicommiss.* nec ubi par malum imminet, vetamur nobis potius, quam aliis confulere. Hugo Grot. *de J. B. & P. L. 3. c. 3. n. 3.* vid. Coler. *de tr. L. 5. c. 2. & 5. Surd. d. tr. T. 7. qu. 6. D. Fichtner cit. Diss. §. ult.*

§. 11.

Quæ hæcenus sunt dicta filios solummodo respiciunt legitimos, pergimus nunc etiam ad liberos naturales, qui quidem abrogato hodie concubinato per Reform. Polit. *de A 1548. tit. von leichtfertiger Beywohnung*, a spuris quoad effectum haud differunt, Struv. *Exerc. 38. th. 22. D. Bernegger in Exam. ad tit. Instit. de success. ab intest. qu. 18. & 21.* quibus ipsis alimenta arbitrio boni viri determinanda a parentibus præstanda aperte est sancitum in *auth. licet. Cod. de natur. lib.* licet liberis legitimis extantibus a successione patris repellantur, quæ etiam juris civilis dispositio in Jube Can. est approbata. arg. *cap. 5. X. de eo qui duxit in matrimonium. cap. cum inter. 2. X. qui fil. sint legit.* Carpzov. *P. H. C. 10. d. 18.* vid. Menoch. *Consil. 60. n. 6.* D. Bernegger. *in Exam. ad tit. cit. de success. ab intest. qu. 22.* D. Hildebrand. *ateund. tit. §. 22. p. m. 456.* modo de patre certo constat, alias si vulgo quaesiti patrem demonstrare nequeunt, tunc quod a patre ali. non debeant, certi juris est. Nullam enim

C 2 habet

habet actionem, qui adverfarium non habet. *L. 6. ff. de dol. mal. matris* igitur folius tunc erit alere ejusmodi liberos §. 3. *Instit. de Scto Orfic.* Enenckel. *cit. Tr. privil. 7. c. 4. n. 16.* Longe aliud autem dicendum est de liberis ex nefariis & damnatis complexibus ortis, quos leges humanæ tanto odio profequuntur, ut nec successio nec alimentatio ipsis de jure civili competat. *Nov. 89. c. ult. Nov. 74. c. ult.* quamvis hodie secundum juris canonici æquissimam dispositionem necessaria, quæ ab alimentis plane diversa sunt, *L. 5. §. 10. & 12. c. 2.* eis ad vitam sustentandam suppeditentur: vid. *cap. 5. de eo qui duxit uxorem quam poll.* B. Lincke *ad Decret. c. tit.* supra laudati D. Hildebrandi *Introd. ad princip. Jur. p. m. 456.* Coler. *d. Tr. L. r. c. 3.* An autem filium naturalem legitimatum pater alere teneatur, haud inepte in presenti quæritur? Et hoc mihi sine dubio ita videtur, cum talis legitimatus liberis legitimis ex fictione juris assimiletur, adeo quidem, ut sicuti legitimi debeant aut rite heredes institui, aut nominatim exheredari, ita etiam legitimatus, dummodo ad effectum succedendi pater eum legitimari jusserit, eum æque hoc in casu testamentum possit vel nullum vel inofficiosum dicere. vid. *cit. D. Bernegg. Examen. ad alleg. tit. Inst. de success. ab intest. qu. 14.* ubi late. Gail. *1. obs. 142.* Igitur cum in omnibus instar legitimi sit habendus, quare non eodem modo consequetur alimenta, sicuti legitimus? ubicunque enim idem adest jus, ibi eadem juris dispositio adest debet. vid. *cit. D. Hildebrand. Introd. ad juris princip. p. 124. seqq. & 454.* sed cum liberos non solum natura, sed etiam adoptio faciat per *L. 1. pr. ff. de adopt.* quæ insimul in patrem adoptantem onera ejus, qui in adoptionem suscipitur, transfert, per *L. 45. ff. de adopt.* ibique glossa. vid. *L. 5. §. 12. ff. de agnoscend. & alend. lib. r. is.* idcirco inficiandum non est, quia & alimentatio onus tanquam principale transferatur. vid. *L. 5. §. 12. ff. de agnosc. & alend. lib.* id quod pariter in filio minus plene adoptato obtinet, licet

licet hæc adoptio alias neque patriæ potestatis §. 14. *Instit. de success. quæ ab intest.* L. 8. ff. de R. J. neque sanguinis aut familiaris jus, sed spem successionis tantum ab intestato transferre conflet per L. pen. Cod. de adopt. ibique glossa §. 2. *Instit. cod.* ibique Dd. Enenckel de *privil. parent. & liber. privil.* 7. cap. 3. n. 4. D. Hildebrand *Introd. ad tit. Instit. de adopt.* §. 4. L. 132. pr. ff. de V. Obl. ibique Bartol. id quod pariter locum obtinet in parentibus spiritualibus qui nec minus liberis, quos e sacro baptisinate susceperunt, alimenta indulgere tenentur in subsidium atque defectum, quando soli parentes naturales hæc alimenta præstare nequeunt. vid. *Surd. d. tit. qu. 11.* Coler. d. *Tr. L. 1. c. 4.* Enenckel *cit. Tr. privil.* 7. c. 3. n. 9. Sufficiant nunc hæc dicta de liberis a parentibus alendis.

§. III.

Cum autem alimenta reciproce debeantur, & liberorum parentibus, ut & liberis parentum educandorum curam natura in se verit, & recte monente Aristotele parentibus præcipue quibus liberi omnem pietatem, omnem gratitudinem, omneque obsequium debentur, alimenta sint suppeditanda. L. 9. *Ethic. c. 2.* ideo quoque ordo postulare videtur, ut in præsentem de liberis agam, qui regulariter patrem inopia laborantem sine discrimine sexus ac conditionis alere tenentur. L. 1. *Cod. de alend. lib.* L. 8. §. 5. *C. de hor. quæ lib.* L. 5. *C. de patr. potest.* L. 5. §. 13. *de agr. & al. lib.* vid. Enenckel de *privil. parent. & liber. privil.* 7. cap. 6. per tot. p. m. 486. seqq. ubi insimul omni jure naturæ, gentium & civili liberis teneri parentes alere, erudite ac nervose ostendit; adeo ut nec foeminae ab hoc alendi onere sint liberæ, cujus rei insigne & memorandum Romana illa plebeja quidem sed pietate nobilissima femina præbet exemplum, quæ patrem carcere inclusum propriis aluit uberibus, cum cibaria ei deferre prohiberetur. vid. *Plin. L. 7. c. 36.* *Valer. Max. L. 5.*

C 3

c. 4.

c. 4. hoc autem ideo fieri debet, quod pater reciproce filias non minus quam filios alere teneatur, per text. expres. in *L. 5. pr. & passim ff. de agn. & alend. lib.* ubi verbum *hoc si quis* tam feminas quam masculos complectitur. *L. 1. ff. de V. S.* alias pronuntiatio sermonis in sexu masculino ad utrumque sexum plerumque porrigitur. *L. 52. L. 122. & l. 195. pr. ff. eod. arg. l. 62. in fin. ff. de Legat. 3.* Quemadmodum autem alimentorum præstatio ex naturali ratione, non vero ex jure patriæ potestatis proficiscitur, ideo etiam emancipati ad alimenta patri indulgenda sunt obligati per *cit. L. 5. §. 1. & 13. de agnosce. & alend. liber. Carpzov. Jurispr. for. P. II. C. 10. D. 29. D. Fichtneri Diss. de Antipelarchia §. 6.* quod onus alendi etiam deficientibus liberis, nepotibus, aut fratribus ad defuncti hæredes rectè devolvitur, *D. Fichtneri cit. Diss. §. 7.* licet etiam pater adeo omnia bona non tantum sua sed et filii pro parte jamjam dissipaverit, quia hîc non, quomodo pater ad inopiam, redactus sit, spectatur, sed quod pater sit, & quod egeat, quo in casu adhuc ex fructibus, qui supersunt, est alendus, quamvis tamen hoc in casu bonorum administratione optimo jure privetur. vid. omnino *D. Hildebrand. Introduct. ad Inst. d. Curator, §. 13. p. m. 159.* Quæ vero hucusque dicta sunt de patre dissipante, ea etiam quadantenus extendi possunt ad patrem bannitum, seu qui mediam capitis diminutionem est passus. arg. *L. 73. §. 1. de jur. dot. L. 3. ff. de his quæ non script. auth. incestas. Cod. de incest. nupt. Nov. 12. c. 2.* nec minus liberi etiam patri excommunicato hæretico, aliisque infidelibus alimenta præbere tenentur, cum ea non propter religionis puritatem, sed ob naturalem æquitatem debeantur. *c. 14. X. de usur. ibique glossa. Coler. d. Tr. L. 1. c. 5. supra laudat. D. Fichtner Diss. de Antipelarchia §. 10.* Quid autem de patre incestuoso atque adulterino sit dicendum, an & iste a liberis sit alendus, nondum satis est expeditum. Ea vero in hoc passu opinio calculum omnino meretur, quod, quemadmodum filiis incestuo-

incestuosis pater de jure can. vitæ necessaria debeat præstare ,
 per *d. cap. 5. X. de eo qui dux. ux. quam poll. B. Lincke ad De-*
cretal. cit. tit. ita quoque filii teneantur tali patri ea exhibere,
 cum alimenta recipere debeantur , & quæcunque in liberis re-
 spectu patris disposita reperiuntur , ea etiam vice versa in patre
 respectu liberorum , quamvis alii ideo contrarium statuere ve-
 lint, quod talis pater , non vero filius natus se inquinaverit, id-
 eoque hujus improbatae originis culpa patri magis procreanti ,
 quam filiis natis imputanda veniat. vid. Bald. *ad d. auth. licei C. de*
natur. lib. n. 3. in fin. verum enim vero cum talis parens nefa-
 rias exereens libidines non peccaverit in filium , ergo nec ei da-
 tur poenæ persecutio , & semper etiam poena cum delicto debet
 commensurari. vid. *auth. omnes peregrini in fin. Cod. commun. de*
success. quod autem minime fieret , si liberi vel nihil vel parum
 læsi patrem per alimentorum denegationem vita privare vellent.
L. 4. de agnosc. & al. lib. cum multo magis liberi ex tali damna-
 to coitu commodum quoddam præstantissimum , vitam scilicet
 ejus aestimatio iniri nequit , sint consecuti. vid. cit. D. Fichtneri
Diff. de Antipelarch. §. 9. Coler. d. Tr. L. 1. c. 4. & seqq. Insu-
 per etiam liberi quoque incestuosi jus, quod parentibus omnibus
 supremum Numen per quartum decalogi præceptum tribuit, per
 talem alimentorum denegationem non minus graviter violarent ,
 & ita atrocissimas injurias graviori poena dignas committerent.
Carpz. Præv. Crim. P. II. Qu. 100. in fin. Quæ alimentatio au-
 tèm patris iterum cessat , si pater delictum quoddam exhereda-
 tione dignum in filium commiserit. *L. 5. §. 11. de agnosc. & al.*
lib. ibique glossa, aut filius semetipsum alere nequeat, cum pau-
 pertas omnem actionem excludat per *L. 6. ff. de dol. mal.* & non
 entis nullæ sunt affectiones, adeoque nullum est pignus , cujus
 persecutio denegatur , *L. 27. pr. ff. d. nox. al. act. L. 143. d. R. J.*
 & qui non habet, quod perdat, ejus periculo nihil sit, germ. *Wo-*
nichts ist, verliert der Kayser sein Recht. Senec. L. 2. de benef.
cap. 15.

cap. 15. aut si pater filium honesta quadam arte erudiri non curaverit, cum hoc in casu pater sui officii immemor ac naturalis conjunctionis leges negligens nullum etiam inde capere debeat emolumentum. vid. Coler. *d. tr. L. 1. c. 4.* Enenckel *d. tr. pr. 7. c. 6. n. 29.* Alex. ab Alexand. *L. 6. c. 10.*

§. 17.

Quemadmodum autem patrem propter æquitatem naturalem alendum esse a liberis in antecedentibus probavimus, ita nec minus liberi tenentur alere matrem inopia laborantem, idque in compensationem multorum periculorum, quippe quæ in pariendis, fovendis, curandis & educandis prolibus præcipuos labores sustinet, cum infans ante partum matri sit onerosus, in partu dolorosus post partum vero laboriosus, uti loquitur Gregorius in *cap. ult. X. de controvers. infidel.* licet filius sit adulterinus, vel incestuosus, cum alimenta reciproce debeantur; vel mater etiam ad secunda vota transferit, nec postea a marito secundo alimentari possit, cum etiam mater filiam maritatum ad inopiam redactam alere teneatur, nec matrimonium in se modus sit tollendi talem obligationem. Sic & avus tam paternus quam maternus nepotibus alimenta indulget, si scilicet pater naturalis non sit sufficiens huic oneri *L. 5. §. 2. 5. & L. 8. ff. de agnosc. & al. lib.* ita tamen ut principaliter teneatur avus paternus, in subsidium etiam maternus. arg. *§. un. Inst. de legit. Patron. tut. Nov. 118. c. 4. & 6.* Carpz. *L. 16. Resp. 65. n. 7. & 8.* Quodsi autem nemo ex ascendentibus & descendentibus superfit vel superfit quidem, sed huic oneri ferendo impar, tunc fratres se invicem & sorores alere tenentur, nullo plane habito respectu sexus, idque propter naturam correlativorum. *L. 22. §. cum tutor. ff. de admin. tut. L. 73. §. 1. in fin. ff. de jur. dot. L. 20. ff. solut. matr. Auth. post fratres, fratrumque liberos. C. de legit. hered. Novell. 118. c. 3. §. si vero neque fratres.* nec quicquam refert, utrum

utrum sint germani, eodem sc. patre & matre geniti, vel consanguinei, ex eodem tantum patre, sive etiam uterini, ex eadem tantum matre nati, adeo quidem, ut & fratribus naturalibus, nec minus hareticis reliqui fratres alimenta denegare jure nequeant, imo etiam fratribus ex damnato (cui scilicet in jure poena est constituta) & incestuoso coitu natis necessaria vitae debeantur, modo tales personae sibi met ipsis de alimentis prospicere haud sint capaces, *L. 73. §. 1. ff. de jur. dot. L. 6. Cod. de serv. & aqu.* quia etiam incestuosi respectu reliquorum liberorum pro uterinis sunt considerandi, qui uterini deficientibus fratribus Germanis eorumque liberis admittuntur ad successionem ab intestato, & excludunt nepotes fratris germani, *cit. Nov. 118. c. 3. in fin. Stryck de success. ab intest. cap. 4. Art. 1. §. 14.* & inde etiam ad onus alimentationis jure tenentur. Haec ipsa autem alendi necessitas etiam haud immerito ultra fratres extenditur, idque non tantum ideo, quod eadem sit ratio alendi fratrem & fratris filium, quodve sub fratrum appellatione eorum etiam filii intelligantur, verum etiam propter ordinem succedendi, cum fratrum filii & remotiores aliis proximioribus non extantibus sibi invicem succedant, quodve alimentorum ex juris dispositione debitorum onus non minus ex sanguinis propinquitate deferatur, quam successio ab intestato, *L. 5. §. 1. ff. de lib. agnos. Nov. 118. L. un. C. de emend. propinqu.* sub hac tamen restrictione, ut si haereditas pluribus personis, quarum non est eadem cum defuncto propinquitas, simul deferatur, alimentorum vivo adhuc dandorum necessitas non ad omnes infimul, sed ad propiorem & cariorem pertineat. Cum autem inter onera matrimonii, quae marito ferenda incumbunt, uxoris etiam nutritio referatur, commodissimum videtur, hoc loco de conjugum alimentis nonnihil dicere. Sic maritus uxori pauperi, licet adeo nullam dotem intulerit, alimenta praestare debet. *Andr. Gail. L. 2. obs. c. 87. §. 95. n. 15.* modo illa nullam dotem promiserit, alias enim juste alimenta

D a ma

a marito denegantur, donec ipsi de dote promissa satisfiat. *L. 25. Cod. ad Sct. Vellej.* ibique *Dd. L. 9. §. 1. ff. de cond. caus. dat. caus. non sec. L. 28. ff. de relig. & sumt. fun.* quæ adeo vera sunt, ut locum sibi haud immerito vindicent in uxore, quæ mariti culpa aufugit, & quoad torum & mensam sine solutione vinculi conjugalibus est postmodum separata, cum minus per mulierem stet, quod marito obsequia maritalia præstare nequeat, idcirco etiam perinde habetur ac si re ipsa marito inserviat, quia per talem separationem matrimonium minime dissolvitur. *Carpzov. Jurispr. Consist. L. 2. def. 213. & in Constit. Elect. P. III. dec. 291. n. 162. arg. L. 50. ff. de contrab. emt. L. 39. & L. 121. ff. de Reg. Jur.* Quod autem secus est in muliere, quæ absque mariti culpa vel ex mera petulantia, vel criminis conscientia abest a marito, aut si mulier adulterii, de quo criminaliter accusabatur, convicta & quidem condemnata fuerit, vel uxor adeo sit incestuosa, cum hoc in casu revera nec ille sit maritus, nec hæc uxor, §. 12. *Inst. de nupt.* & talis uxor adultera vel petulanter vivens, divortio per sententiam judicis facto, amittat præter dotem etiam reliqua a conjugate legitimo speranda commoda. *L. 8. §. 3. & 6. C. de repud. Nov. 117. cap. 3. L. 47. ff. sol. matrim.* *Matthæus de Crim. ad tit. ad L. Jul. de adult. cap. 3. n. 12. Carpz. Prax. Crim. quest. 64. n. 1.* Nec minus etiam hæc sententia commode extendi potest ad maritum bannitum & excommunicatum, quique in fugam se convertit, cum ex residuis viri bonis uxor sit alenda. *vid. Schneidew. ad tit. Inst. de nupt. P. 4. n. 37 seqq.* horum alimentorum nomine uxor bona mariti pignoris jure sibi obligata habet. *arg. L. 18. ff. qui pot. in pignor. hab. L. un. §. 1. Cod. de R. V. & L. 29. in fin. Cod. de jure dot.* *Mynsinger. observ. 64. Cent. 1.* Quid autem de viduarum alimentis dicendum, non satis expeditum est inter *Dd.* intrepide tamen me ad eorum hypothesein converto, qui viduis alimenta regulariter ab hæredibus mariti non deberi statuunt, quia vinculum

lum matrimonii, propter quod maritus ad alimenta uxori præstanda erat obligatus, in hæredibus cessat, nec minus alias frustra esset introductum edictum de ventre in possessionem mittendo, tot. tit. ff. de ventr. in possess. mitt. Quodsi autem mulier sit prægnans, aut si alimenta viduæ per maritum fuerint legata, tunc ea ex bonis mariti indistincte debentur, sine ulla habita consideratione, an dotem intulerit, nec ne. L. 1. §. 14. & §. 20. & l. 5. ff. de ventr. in poss. mitt. Sed, si conjugæ prædefuncto divite inops ac indotata vidua sit relicta, tunc hoc laudabiliter in jure nostro introductum est, ut concurrens cum liberis tribus quartam, quæ inde depauperatæ conjugis quarta a Dd. appellatur, cum pluribus portionem virilem quoad usumfructum habeat, proprietate penes liberos manente. Nov. 117. cap. 5. vid. Magnif. D. HILDEBRANDI Domini Patroni & Præceptoris venerandi *Introd. in princip. Jur. p. m. 464.* modo justum adfuerit matrimonium. Carpzov. P. III. *const. 29. def. 6.* Mev. *ad Jus Lubec. P. II. tit. 2. art. 12. n. 259.* & superstes conjux inopia laboret, ac defunctus fuerit locuples, aut uxor plane nullam vel parvam intulerit dotem. vid. Menoch. *de arbitr. jud. qu. L. 2. c. 65. n. 9.* B. Lincke *diss. de successi. conjug. ab intest. per tot.* quæ viduæ inopis successio variis modis ab alimentis differt, quod hæc secundum necessitatem ejus, cui debentur, constituantur, sed hæc quarta vel virilis portio datur sine habito respectu an alimentis sufficiat nec ne, deinde etiam morte alimenta desinunt, sed dicta quarta vel virilis portio etiam ad viduæ hæredes post mortem transit. Si igitur viduæ inopi vel quarta vel virilis portio semel fuerit soluta, tunc non amplius cogi possunt mariti hæredes, ut quicquam alterius in viduam erogent, cum jamjam portionem ipsi lege debitam acceperit, quæ lex neque maritum, neque ejus hæredes ad ulterius aliquid præstandum adstringit. Nov. 53. c. 6. Nov. 117. cap. 5. Cum autem alimenta reciproce debeantur, & marito incumbat onerum matrimonii ferendorum necessitas, ita & ab uxore mar-

ritus pauper alimenta exigere potest. Auth. *Praterrea. Cod. unde vir. & ux. L. 29. Cod. de jur. dot.* ibique Baldus *Nov. 53. c. 6.* Bardili *Diss. de success. conjug. per tot. L. 73. §. 4. de jur. dot.* Bartol. *Tr. de alim. n. 49.* licet vel maritus sit incestuosus aut bannitus per *L. 22. §. 7. ff. solut. matr. c. 21. dist. 36.* quia adhuc durat matrimonium, modo non in simul actualiter sit hostis patriæ, quia tunc est poena potius, quam aliquo juris favore dignus, & qui ita hosti alimenta præstat, contra patriam ipsam aliquid committere videtur. per *L. 35. ff. de relig. & sumt. fun. Zoesl. ad tit. ff. de Posit. n. 38. Lauterb. Tr. Synopt. §. 1. n. 9.*

§. V.

Hucusque actum est de alimentis, quæ ex dispositione immediata legis debentur a privato, non minus quoque alimenta debentur ex facto quodam præcedente obligatorio, & sicuti tale factum duplex esse potest, vel licitum vel illicitum, sive delictum, videbimus nunc paucis, quando propter delictum antecedens debeantur alimenta. Sic vulnerans aliquem tenetur etiam ipsi in simul de alimentis prospicere. *L. 27. §. 17. in fin. ad. L. Aquil.* licet alterum quis casu quodam vulneraverit. *L. 7. ff. de his qui effud. vel dejec.* adeo quidem, ut vulnerato non tantum hisce in casibus refarciat impensas, quas in semet alendo curandove fecit, sed etiam eas, quibus in futuram vitæ sustentationem opus habeat, si exinde inutilis ad operas sit factus. *Ord. Crim. Art. 20. Blumacher & Stephan. ad Ord. Crim. Art. 146. Matth. Coler de Proc. execut. P. 1. c. 9. n. 50.* Quæ sententia ampliatur, ut uxori quoque & liberis actio utilis adversus occidentem ad id, quod illorum interest, propter difficiliorem vitæ sustentationem, quæ operis defuncti sublevari potuit, competat. *Loccam qu. 339. Dn. D. Hildebrand. Introd. ad Jur. Princ. p. m. 652. & 662. Mejer ad pr. Inst. h. t. Lauterb. Coll. Pr. ad tit. ff. ad L. Aquil. in pr. Coler de alim. L. 1. c. 16.* Sic etiam conjux nocens alteri
conjugi

conjugi innocenti, quoad thorum & mensam separatae, alimenta praestare debet, cum tales quoad thorum & mensam separati, ob reconciliationem inter eosdem sperandam, adhuc maneant conjuges, adeo quidem, ut in effectu matrimonium, nec minus uxoris alimenta & jura marito in bonis uxoris competentia, sint salva, dummodo uxor alimentis mariti contenta esse velit, alias enim restitutio bonorum est necessaria. Harpprecht. *Consil. Tubing.* 66. n. 196. D. Hildebrand *in Introd. ad tit. Inst. d. nupt.* §. 36. p. m. 107.

§. VI.

Insuper debentur quoque alimenta ex obligatione mediante facto licito producta, & quidem vel ex negotiis inter vivos v. g. ex contractu nominato emtionis venditionis, si scilicet pretio aliquo reditus ad vitae meae sustentationem vel comparentur, vel etiam in venditione reserventur, (inde etiam aliquis vel reservativus vel constitutivus dicitur) Frantzk. *L. 1. Res. 1. n. 15.* & quidem sub hac conditione, ut talis reditus per vitae meae tempus duret, qualis reditus vitalitius germanice Leib: Renthen vocatur. Wehner *in observ. vocab. Leib: Renthy.* B. Linck *in diff. de reditu vitalitio.* vel ex causa conductionis, qua conductor alimenta praestare quandoque locatori tenetur. Sic qui operas suas alteri locant, ut sunt hodie famuli nostri atque ancillae, regulariter etiam sibi ratione alimentorum per pacta prospiciunt, & inde gebrödete Hausgenossen dicuntur. *L. 18. ff. de oper. Liber. L. 18. §. 2. ff. commod. Nov. 157. cap. 1.* Inde ordinat. Polit. *de A. 1577. §. 1.* expresse constitutum legitur: *Es soll jez de Obrigkeit soviel die Dienstboten zc. betrifft zc. eine Satzung oder Ordnung zc. aufrichten, wie dieselben nach jedes Landes Gelegenheit, ihren Unterthanen gemeinen Nutzen mit Essen und Trinken zc. Bonacossa in tr. de serv. & fam. qu. 103.* nisi aliud conventum aut consuetudine introductum sit. vid. Coler.

D 3

cit.

cit. Tract. c. 13. ubi insuper de societate universali, & mandato, donatione & similibus quædam profert. Sed incidenter nunc queritur, an rusticis operas præstantibus domini territoriales cibum ac potum præbere debeant, nec ne? Distinguendum mihi videtur inter operas ex obligationis necessitate præstandas, & tunc rustici subditi regulariter istas suo victu præstare debent. *L. 13. ff. de oper. Lib.* nisi aliud consuetudine introductum uti plerisque in locis obtinet, ubi personis quæ tales operas præstant, die *Schaar-Berck verrichten*, vel exigua quædam pecunia, vel saltem quædam portio panis porrigitur; Et inter operas domino sponte a subditis, subjectionis & benevolentia significanda ergo præstas, tunc æquum est, ut ipsis a domino cibus & potus præstetur. arg. *L. 18. §. 2. Commod. 2. Feud. 26.* arg. *L. 5. §. 13. ff. de agn. & al. lib.* Similiter etiam vasallus tenetur alimenta præstare domino suo inopi. *2. Feud. 6. & 26.* cum teneatur omnibus modis promovere salutem domini ipsumque defendere; qui autem denegat alimenta non promovet salutem, nec dominum defendit, sed multo magis cum necare dicitur in *L. 4. ff. de agn. & al. lib.* adeo quidem, ut, si vasallus hoc officium negligat, ideo possit feudo privari. Bart. *Tr. de alim. n. 45. 2. Feud. 7.* De vasallo autem inope; qui debet propter paritatem rationis a domino feudi alii, vid. Wesenbec. *Tr. de feud. c. 9. & 10.* Rosenthal *de feud. c. 7. n. 70. c. 8. n. 29.* Schneidew. *ad tit. Inst. de servil. cogn. n. 10.* Schrater in *Tr. feud. P. 6. c. 6. n. 15.* Coler. *L. 1. c. 13.* ubi insuper de mandatariis, sociis, ac donatoribus agit, qui pariter alendi sunt, non tamen donatoris hæredes supervenientes; quippe qui donationem possunt in totum revocare. arg. *L. 8. C. de Revoc. donat.*

§. VII.

Progredior nunc ad ea alimenta, quæ mortis causa per legatum aut testamentum alicui solent relinqui. Nullum autem est

est dubium, quin tam in testamento, quam per legata talia alimenta alicui possint relinqui, *tot. tit. ff. de alim. atque cib. legat.* & ibi Dd. Circa personas saltem, quæ talia in testamento possunt relinquere, id est notandum, quod non omnes alimenta valide relinquere possint, sed illi duntaxat, qui habent ex juris permisso testamenti factionem activam. Omnibus autem jura hanc facultatem testamenta condendi permittunt, nisi qui vel ob defectum iudicii impediuntur, vel ob certam juris civilis rationem prohibeantur, quinam autem tales sint de hac re vid. late D. Lauterbachium atque Dd. *ad tit. ff. qui testam. facere poss.* ut ita alimenta a tali, testamenti factionem activam habente, legata atque relicta ab hærede universali sive unus sit, sive plures, sint præstanda. vid. §. 1. *Inst. de leg. L. 2. ff. de alim. & cib. leg.* qui enim non est honoratus, nec debet onerari, §. 1. *Inst. de sing. reb. per fideicom.* nisi testator uni ex hæredibus hoc onus imposuerit. *L. 16. pr. ff. de alim. & cib. leg.* Interdum etiam hoc onus alendi spectat ad legatarium, si scil. aliquis in proprietate institutus, alteri autem ususfructus omnium honorum fuerit legatus, quia alimenta ex fructibus præstanda veniunt. vid. *L. 3. ff. de usufr. Auth. Novissima C. de inoff. test. L. 19. pr. ff. de ann. leg. L. 17. §. 2. ff. de usufr.* Quemadmodum autem jus accrescendi in omnibus legatis obtinet, si nimirum una res pluribus simul & conjunctim relinquatur, & deinde alter eorum vel deficit, vel spreverit legatum, vel vivo testatore decesserit, ita & in hoc, eo tamen discrimine, ut in hoc alimentorum legato non sit opus distinctione, an re, an verbis, an autem mixtim sint conjuncti, ut ita verbis ac mixtim conjunctis accrescat volentibus cum onere, re vero conjunctis sine onere. Majer atque Hopp. *in Comment. ad §. 2. Inst. de Legat.* Sed in hoc legato propter summum alimentorum favorem accrescit indistincte cum onere. vid. *L. 4. §. fin. ff. de alim. & cib. leg.* ibique glossa. Coler. *d. tr. L. 1. cap. 15.*

§. VIII. Nunc

§. VIII.

Nunc quoque videbimus, quomodo & qua ratione a iudice alimenta debeantur. Sic magistratus inopia eorum, qui sibi met ipsis non possunt prospicere, neque ullos habent consanguineos, qui ipsis vitæ subsidia indulgere queunt, succurrere tenetur, cum bona quoque vacantia ad eum pertineant. *L. 4. Cod. de bon. vacant. L. 10. ff. de R. J.* nec minus etiam huc referri merentur infantes **expositi**, quorum parentes sunt incerti, inde in bene constitutis rebus publ. magistratus publicus curam habet, quos tales miselli, ne pereant, sumtu publico in certis eum in finem extructis atque dotatis domibus, quas **Sindel und Waisen Häuser** vocare solent, alantur & educuntur, uti horum orphanotrophiorum exempla habemus Noribergæ, Hamburgi, Amstelodami &c. vid. Sande *L. 2. t. 8. decis. 4.* Frischius *de jure hospital. p. 3.* Item huc referendi senes alique, qui vel propter ætatem decrepitam, vel ob morbum perpetuum, victum sibi acquirere nequeunt, quales personæ publicis etiam in locis, ad alendos pauperes destinatis, in **denen Hospitalern Siech und Kranken Häusern**, etiam quandoque absque ullo pretio & gratis, si scilicet adeo sint pauperes, ut xenodochio nihil bonorum secum asferre possint, vid. Boër. *decis. 175. n. 6. & 7.* sustentantur. vid. Besold *in Thesaur. voce Spittal.* Quæ autem alimentorum præstatio iterum cessat in iis senibus & morbo laborantibus, qui tantam in bonis habent, ut sibi met ipsis de alimentis prospicere queant, inde licet & hi quandoque in talia Xenodochia recipiantur, insimul tamen jure vel pro receptione aliquid solvere, **missen sich in Spital kauffen**, vel aliquid ex bonis suis secum in Xenodochium asferre tenentur. Sicuti nec huc referendi sunt mendicantes, qui labore quidem aliqua, sed non sufficientia ad vitam alimonia sibi acquirere valent, his enim a magistratu permittitur, stipem & elemosynam a privatis colligere,

colligere. vid. Recess. Imperii de Anno 1500. tit. 26. von denen Bettlern. Reform. Polit. de Anno 1530. tit. 34. von Bettlern und Müßiggängern, quanquam novissime per decretum Circuli Franconici d. 28. Jun. Anno 1720. publice promulgatum ad abusum per talem mendicandi licentiam irrepentem rursus tollendum, laudabiliter constitutum reperiatur, ut quaelibet provincia suos seorsim pauperes alere debeat, & nemini amplius mendicantium in alterius territorio, nisi exceptis certis in casibus, stipem colligere sit permissum. Multo minus huc spectant mendicantes validi & robusti, qui potius poena quam aliquo beneficio digni, & inde tam olim per Ord. Polit. de Anno 1530. §. 34. & de Anno 1548. §. 26. quam novissime per cit. Circuli Franconici Decretum, ad talem mendicandi abusum penitus tollendum prudentissime exstat prospectum. Deinde etiam nec eorum necessitatibus subveniendum est, qui sua culpa ad paupertatem sunt redacti, uti mercatores sua culpa decocti, muthwillige Falliten, qui merito jure gravi potius animadversio- ne digni, *L. 27. ff. de minor. L. fin. ff. de in Jus voc.* Ordin. Polit. de Anno 1577. tit. von verdorbenen Kauff/Leuten. 23. In quorum tamen numerum minime referre decet eos, qui propter certam religionis confessionem alio migrare jussi. Instrum. Pac. Art. V. §. quod si vero subditus. 35. His enim vigore cit. pragmatice sanctionis, aut bonis alienatis, aut retentis, ita, ut ea per ministros libere administrare possint, discedere permis- sum est, cit. §. 35. Instrum. Pac. Multo magis ministri eccle- siarum & scholarum, qui per multos annos in ecclesiis scholis- que docuerunt, ac deinde senio confecti huic gravissimo mu- neri amplius præesse nequeunt, si postea non habeant, unde se alant, omnino a magistratu sunt alendi; cum hisce omnibus modis de vitæ necessariis sit prospiciendum. *1. Tim. V. v. 17.* vid. Coler. d. Tr. L. 1. c. 17. Id quod haud sine ratione etiam

E

ad

ad viduas pastorum extendi potest, quibus hodie temporali quadam habitatione, mit einem Wittwen-Sitz, subvenitur. Hinc ubique fere locorum in civitatibus certas aedes, germanice: Wittwen-Häuser, vocatas videmus hisce destinatas; cujus rei luculentissimum inter alia videmus exemplum in illustri Republ. Norimb. quae ita de habitatione viduarum pastorum, vel in vel extra urbem decedentium, prudentissime prospexit, districtu sat amplo cœnobii Carthusiani, vulgo die Carthausß dicti, ad hunc finem aptato, ubi pleræque viduarum commodissime commorari queunt, usque dum vel secunda vota ineant, vel mortem cum vita commutent. Tales autem aedes, Wittwen-Häuser, non solum libere inhabitare solent, sed & aliis insimul locandi facultatem plerumque habent, si vel ipsi inhabitare nolint, vel proprias aedes possideant. Nec quicquam ad rem facit, quod commodis habitationis jure sibi debitæ per elocationem alteri factam frui nequeant, cum & viduæ quoque divites anni gratiæ, des Gnaden-Jahrs, sint capaces, vi ejus ex speciali gratia principis ipsis post mortem maritorum salarium & redditus totius anni sequentis concessi sunt, perinde ac si mariti adhuc viverent. Priusquam autem ad reliqua progrediamur, non incongruum erit, hic monere, quod non semper hic annus pro integro seu continuo 365. dierum decursu sumatur, sed sæpenumero tantum semestre spatium, quandoque etiam quadrans indigetetur, prout juris est & consuetudinis in qualibet regione. vid. Carpz. *Jur. Eccl. L. 1. tit. 12. def. 183. n. 5.* Cothmann. *Resp. Acad. 46. n. 17.* Dedekin. *vol. 1. consult. Theol. P. II. Sect. 2. n. 16. p. m. 898.* Interim sæpenumero accidere potest, quod aedes istæ omnes jam sint ab aliis occupatæ, quo in casu provisores Ecclesiarum, die Kirchen-Pfleger, viduis aliam domum comparare, vel pecuniam pro habitatione exsolvere quibusdam in locis

locis tenentur, ad quam tamdiu tenentur, usque dum mutatio status in reliquo viduarum ordine contingat.

§. IX.

Posteaquam hucusque de personis, quæ alimenta debent, satis egi, pergo nunc etiam pro instituto meo ad quantitatem, in qua alimenta præstari debeant. Ante omnia igitur probe hic sciendum est, quod alimenta in ea quantitate, in qua relicta sunt, præstari debeant, licet sint majora, quam conditio legatarii postulet, arg. L. 22. §. 1. de us. & Habit. adeo ut nec ulla heic loci testimatio obtinere possit, nisi in pecunia numerata fuerint relicta, L. 10. & 12. ff. de alim. & cib. leg. aut nisi de præteritis agatur. Vid. omnino L. 18. §. 1. ff. eod. Lauterbach. Coll. Præf. ad eund. tit. §. 5. Klock. vol. 3. c. 155. n. 185, seqq. Menoch. conf. 231. L. 2. Si vero testator reliquerit, quæ vivus præstabat, tunc licet diversimode præstiterit, attamen ea duntaxat sunt præstanda, quæ mortis tempore novissimo præstiterat, vid. L. 14. §. 2. de alim. & cib. leg. ibique Brunnem. Menoch. L. 3. præf. 6. n. 38. fol. 821. Quando vero neque expresse, neque tacite determinatum, quantum præstari debeat, confugiendum est ad conjecturam voluntatis defuncti. Præsumitur autem is voluisse exhiberi id, quod ipse in vita præstare solitus erat, scilicet ex causa & necessitate ordinaria, non vero extraordinaria, aut ex incerta liberalitate, per L. 10. §. 1. & §. 3. ff. de ann. leg. Struv. cit. loc. ita, ut & tunc hæres talia præstet. arg. L. 17. §. 4. ad Sc. Trebell. L. 50. §. 3. de Leg. 1. Ex quibus nunc satis clare ac perspicue dispalescit, hoc in casu non novissimam, sed frequentiore præstationem esse attendendam. Vfus enim patrisfamilias declarat ejus voluntatem. Mantic. de conject. ult. vol. L. 6. tit. 9. n. 1. Huc quoque fa-

cit & istud, quod verba sint intelligenda, præprimis secundum mentem proferentis, mens autem colligitur ex eo, quod facere consuevit, ac semper concessio censetur facta secundum consuetudinem concedentis: Deinde etiam præsumitur testator voluisse præstari, quod moribus & statutis regionis conueniens est, ubi alens agit. Legibus enim patriæ conformem voluntatem testatorem habuisse dubitandum non est, cum unusquisque erga leges & mores patrios solet & debet esse affectus. In obscura itaque testantis voluntate ante omnia patrisfamilias consuetudo, dein regionis, in qua commoratur, exquirenda est. *L. 50. §. 3. de Leg. 1. Struv. cit. loc.* Insuper etiam & ejus aliqua solet haberi ratio, quid cæteris ejusdem ordinis hæredibus reliquerit; si vero neutrum apparuerit, tunc ex quantitate patrimonii defuncti, ejusque in legatarium affectu, nec minus dignitate ac præsentate qualitate, taxatio alimentorum erit moderanda. arg. *L. 3. pr. & §. 7. de pen. leg.* unde longe aliter alendi sunt rustici vel opifices quam Doctores & Nobiles. vid. text. expressi in *L. 22. de alim. & cib. leg. L. 14. de ann. leg. vid. can. 3. dist. 41. Lauterb. Coll. Præf. ad tit. de alim. & cib. leg. §. 6. Surd. d. t. qu. 17.* Sic quoque in æstimandis alimentis, præsertim si de alia testatoris voluntate non constiterit, ratio habenda erit ætatis, in qua constitutus est, cui alimenta decernuntur, atque pro ejus incrementis alimentatio formanda erit & augenda, nec enim in pueros tanti sumtus faciendi, quanti in majores & ætate prouectiores. vid. omnino Struv. *S. 7. C. cit. loc.* Vnde etiam & hoc inde colligi licet, quod legata propter incertitudinem non statim vitentur. *L. 12. de leg. 3. l. pen. pr. de alim. & cib. leg.* ibique Brunnem. & Zæf. Dignitas tamen antiqua non amplius attenditur, quoad hoc scilicet, ut omnino in omnibus secundum illam alatur; ejus tamen in tantum habetur ratio, ut nihilominus pinguiora alimenta dentur,

dentur, quam si alias non fuisset dives, vel in dignitate constitutus. Quamvis autem legata sint strictæ interpretationis, attamen, quando in iis agitur de alimentis, quæ summe sunt favorabilia, lata fit eorundem interpretatio. vid. Klock. *V. 3. c. 155. n. 193.* Richter. *P. 2. c. 9. num. 10.* Wesembec. *P. III. c. 130. num. 72.*

§. X.

Quodsi fundus quidam certus fuerit legatus, ut exinde alimenta præstentur, non solum facultatem omnes fructus exinde percipiendi, sed & ipsam proprietatem legatam esse existimandum. *L. 4. ibique Brunemann L. 22. §. 1. de alim. & cib. leg.* Nec obstat, quod testator alimentorum vocabulo tantum sit usus, nam modus in favorem legatarii relictus non videtur legatum restringere, sed demonstrationis duntaxat gratia legato censeatur appositus, adeo, ut proprietas nihilominus legata sit, quod probatur ex *L. 12. de usufr. ear. rer. quæ usu consum. arg. L. 19. ff. de usufr.* ibique Brunemann, Carpzov. *P. III. def. 9. & 10.* Harpprecht *ad §. 21. Inst. de Legat. n. 56.* nisi legatarius proprietatis sit plane incapax, uti spurio, cui non indefinite legari potest. vid. Bart. *in L. ult. de his quib. ut indignis &c.* Porro si pater filio spurio leget alimenta, jus saltem personale erit. Quamvis igitur magis proprietas, quam usufructus legatus hoc modo censeatur, alienari tamen ea pro lubitu prohibetur per *L. 8. §. 15. de Transact.* quod & ita extenditur *in c. 1 §. 24.* ut & permutatio fieri nequeat, quia est species alimentationis. Sed quaeritur, si tantum non fuerit, natum, ut alimenta præstare queant, an præterea nihil amplius hæres debeat? Resp. Ante omnia esse respiciendum, an fundi mentio ita sit inserta, ut prius ejus, ac deinde quantitatis testator meminerit, e. gr. ex vinea mea decem amphoras vini lego, tunc, quia fundi mentio restri-

tionis saltem gratia adjecta censetur, istud quod non natum etiam non suppletur. Quod si autem demonstrationis gratia mentio ita sit facta, ut testator prius quantitatis, postea vero fundi mentionem injecerit v. g. decem amphoras vini ex vinea mea post mortem do, lego, eo in casu debetur legatum licet fructuum nihil fuerit natum. vid. Dn. D. Hildebrand. *Introducť. ad Princip. Jur. ad tit. Inst. de Legat. §. 133. p. m. 408.* D. Bernegger. *ad eund. tit. Inst. qu. 12.* Cum autem alimenta ex fructibus & redditibus præstanda veniant, ea propter pecunia ad alimenta relicta ad honestum lucrum apud certos & idoneos viros poni debet. *L. 79. pr. ad. L. Falcid.* ex quo inde legatario alimenta præstentur, in dubio enim hæc testatoris mens esse præsumitur, quod alimenta præstentur ex redditibus pecuniæ, non autem ex ipsa pecunia, quod etiam utilius est, quia tunc perpetuo durat, vid. *Surd. d. t. qu. 9. & tit. 9. qu. 40.* In fundo sub tali onere legato competit alimentario tacita hypotheca *L. 1. C. commun. de leg. L. 2. §. fin. de alim. & cib. leg.* ibique Brunnemann. *Manzius decif. Palat. qu. 21. n. 40.* *Lauterb. coll. Pract. ad d. tit. §. 9.*

§. XI.

Quo in loco alimenta legatario sint præstanda, si hæres & legatarius diversa habeant domicilia, paucis nunc quoque in hoc §. dispiciemus. Et quidem, si ea in pecunia sint præstanda, hæres eam tenetur deferre ad aedes legatarii, *Bartol. in L. 1. ff. de alim. & cib. leg.* Si vero in alia quacunque re, tunc si secundum regulam velimus procedere, omnino statuendum erit, alimenta eo in loco, ubi hæres, non ubi alimentarius degit, esse præstanda, per *L. 8. §. 9. de Transact.* *Martin. Col. de alim. L. 2. c. 3.* Quemadmodum etiam, si debitor & creditor sunt diversi domicilii, prior regulariter non tenetur debitum ad domum creditoris portare, sed sufficit, si modo paratus sit in suo domicilio

cilio solvere, præprimis si in obligatione locus non sit expressus. *L. 18. pr. de Constit. pec.* Quod si autem ex conjecturis appareat, ubi testator voluerit alimenta præstare, erit istius voluntas ante omnia spectanda servandaque arg. *L. 50. pr. & L. 52. §. 1. de Judic. L. 47. de leg. 1.* Provisio enim hominis facit cessare provisionem legis. *L. ult. C. de pact. convent.* Et quandocunque de voluntate testatoris tam expressa quam tacita constat, ibi etiam semper præstari debent alimenta, quia voluntas testatoris æquiparatur legi. arg. *L. 19. pr. de condit. & demonstr.* quæ colligitur ex conditione & qualitate personarum. Sic etiam quando alicui subsidia studiorum relinquuntur, debet tale legatum ibi præstari, ubi legatarius literis incumbit, idque propter præsumtam testatoris voluntatem. Sed si debitor ac creditor eodem gaudeat foro, tunc debitor in domo creditoris debitum exsolvere tenetur, ita & hæres, si cum alimentario idem forum habeat, tenetur alimenta præstare in domo alimentarii. *Surd. d. r. qu. 16.* Igitur cum ex antecedentibus satis constet, quo in loco alimenta sint præstanda, paucis nunc etiam discutiendum restat, quonam tempore præstari ea debeant. Sciendum autem, omnes istas res, quæ per menses recipiunt divisionem, regulariter singulis quoque mensibus præstandas venire, tales sunt vinum, aqua, frumentum, lignum, & alia iis similia; quod autem secus se habet in rebus, quæ per menses divisionem non recipiunt, uti sunt vestimenta, lecta &c. quæ præstari debent, quandocunque necessitas efflagitat, adeo quidem, ut hæc nostra juris dispositio prædictis in casibus semper procedat, sive alimenta ex dispositione hominis sive legis debeantur, cum hoc in casu optime valeat argumentatio a lege ad testatorem. Et si plures sint obligati alimenta uni præstare, tunc ab altero debentur uno mense, ab altero vero alio mense, ne confundatur eorum præstatio. *Mynsing. cent. 1. obs. 62.* Quæ vero iterum cessat, si ipse

si ipse testator certum tempus præstationi designaverit, secundum ea, quæ supra in hoc §. diximus; siue istud deinde adjiciatur expresse, siue tacite, quod ipsum colligitur vel ex ipsa re legata, vel ex causa, si scilicet testator jusserit, alimenta ex fructibus certi alicujus fundi præstari, tunc enim tempus collectionis horum fructuum est expectandum, quia tale legatum sub conditione, si quidam nascantur, relictum censetur, *L. 26. §. quand. dies leg.* Secus autem hoc est, quando alimenta fundo non designato debentur. vid. *Surd. d. t. qu. 17.*

§. XII.

Progredimur nunc ad effectum legatorum alimentorum, qui se in eo exerit, quod legatario ad persequendum alimentorum legatum variæ competant actiones, inter quas primario referri meretur actio ex testamento, quæ est personalis, quia oritur ex quasi contractu, qui fit per hæreditatis aditionem, in extraneo, per immixtionem autem in suo. *§. 5. I. de oblig.* quæ actio ex quasi contractu est rei persecutoria, excepto casu, quo fit mixta, pœnalis, & datur in duplum, quod rem & pœnam continet. vid. *§. 19. Inst. de action.* Hæc igitur actio datur legatariis adversus hæredes, vel alias personas oneratas ad legata consequenda. *Lauterb. Coll. Pract. ad tit. de leg. & fideicomm. §. 48.* In quam actionem etiam usuræ & fructus veniunt per *L. 8. pr. L. 24. §. 2. de legat. 1. §. 19. Inst. de legat. L. 10. de Legat. 2. L. 16. de legat. 3.* non quidem a tempore mortis, sed moræ admittæ vel litis contestatæ, *Carpz. J. F. P. 2. C. 30. D. 20. Berlich. Concl. 19. P. 3. n. 2.* licet enim hæc actio per se sit stricti juris, *L. 5. §. 7. de eo quod cert. loc.* quoad fructus & usuras tamen participat aliquid de actionibus b. f. *L. 34. de usur.* *Compend. Lauterb. p. 418.* quæ non a tempore mortis, sed moræ personalis, quanquam mora realis hic non sufficiat, tam judiciale

judicialis, quam extrajudicialis debentur, per *L. 32. ff. de usur.* Bachov. *vol. 2. ad Treutl. D. 13. §. 7. lit. h.* Dn. Bernegger. *in Exam. Instit. ad tit. de Legat. qu. 64. seqq.* Nec minus etiam pro legato alimentorum actio hypothecaria seu quasi serviana competit. Sicut enim hæc pro omnibus legatis, ita etiam pro legato alimentorum, quod non debet esse deterioris conditionis, imo favorabilioris esse solet, competit. Prædicta hypotheca autem constituta est a lege legatariis in securitatem rei legata in omnibus defuncti bonis, quæ deducto ære alieno supersunt. *L. 1. C. commun. de leg. §. 2. Inst. de legat.* Compend. Lauterbach. *p. 406. n. 8. & p. 515.* Res autem ipsius heredis, quas a defuncto non accepit, etiam nullo hypothecæ aut pignoris nexu obligantur legatario, *L. 1. C. Comm. de legat.* nec statuendum quod heic loci est, quod ea ipsa res, quæ legata est, pignoris jure legatario sit obstricta, adeoque legatarius eam hypothecaria actione persequi possit, propterea, quod res sua sibi pignori obligari nequeat. *L. 45. ff. de R. J. L. 33. §. 5.* ibi: *non intelligitur quis sua rei pignus contrahere. ff. de usurp. & usuc.* Nunc autem rei legata dominium recta via & ipso jure a morte statim testatoris in legatarium, si modo ipse postea agnoscat legatum, transire patet ex *L. 64. ff. de furt. L. 80. ff. d. Legat. 2.* Deinde etiam pignoris jus ab initio utiliter constitutum extinguitur dominio acquisito, nec amplius perseverare potest. per *L. pen. in fin. ff. d. except. rei judic.* Anne vero legatarius pro consequendo alimentorum legato rei quoque vindicationem instituire possit, haud immerito in præsentem quæritur? sed respond. neg. ratio est in promptu, quia saltem pro rebus corporalibus petendis hæc actio competit, in quibus legatarius post mortem testatoris sibi dominium acquirit, *L. 80. ff. de leg. 2. L. un. §. 3. C. de caduc. toll.* secus autem sese res habet, ubi saltem factum ali-quod, vel res in genere est legato relicta, cujus dominium in

F

legata-

legatarium non transit, & inde legatario nec rei vindicatio, sed ex testamento saltem actio competit. *L. 30. ff. de leg. 2. L. 9. L. 20. ff. de rei vindicat.* Dn. D. Hildebrand. *in Introd. ad tit. Instit. de Codicill. §. ult. p. m. 442.* Præter eas actiones, quibus alimentorum legata petere & consequi solemus, etiam per implorationem officii iudicis alimentorum legatum petitur, si incapacibus ea fuerint relicta, e. gr. spurio aut liberis ex nefariis & damnatis complexibus sive incestuosis nuptiis ortis, *Nov. 89. c. ult.* cum iis tantum necessaria vitæ, quæ ab alimentis diversa sunt, ad vitam sustentandam suppeditentur, vid. laudati Dn. D. Hildebrandi *Introd. ad tit. de succ. ab intest. §. 22. p. m. 456. L. 17. de alim. & cib. leg. Surd. d. t. 3. qu. 4.* Qui deinde iudex pignoribus captis & distractis, aut extraordinaria animadversioe aliisque pœnis modisque inobedientes solet coercere. *Enenckel. cit. loc. pr. 7. c. 4. n. 3.*

§. XIII.

Præterea hoc legatum alimentorum sequentia habet singularia, quod non possit venditione in alium transferri, aut alio quocunque modo cedi. per *L. 8. ff. d. R. J. L. 55. ad L. Falcid. num. 2.* cum modus percipiendi alimenta in personis variet, ac unus plus alimentorum, quam alius absumat, nisi alimentorum certa summa & quantitas expressa est, e. gr. Lego Titio quotannis decem modios frumenti & tres amphoras vini alimentorum causa, tunc jus istud alimenta percipiendi alteri cedi potest, uti erudite tradit *Coler. cit. L. 2. c. 8. num. 69.* nec non de iis summarie levato quasi velo per *L. 4. C. de naufrag. cognoscatur. Brunnem. in Process. civ. cap. 1. num. 22. Bremen de caus. summar. Thom. Minad. dec. 3.* An vero alimenta arrestari vel sequestrari possint, de eo vid. *Carpzov. de proc. tit. 21. a. 2. n. 35. 38.* Porro nec appellatio in causis alimento-

mentorum locum habet, quoad effectum suspensivum; quamvis alias regulariter in omni causa permiffa fit appellatio, adeo quidem, ut ne causæ quidem summariæ ab ejus beneficio sint exemptæ. vid. Mev. P. 2. dec. 364. n. 7. cum sit defensio, quæ datur oppressis contra judicis sententiam per *cap. 61. X. de appellat.* Ratio autem hujus denegatæ appellationis in causa alimentorum hæc esse potest, quia nullam dilationem recipiunt, ne interim alimentandus fame pereat, *L. 4. de agnosc. & alend. liber. L. fin. pr. ff. de appellat. recip.* Richter. P. 2. c. 9. n. 10. Klock. vol. 3. c. 155. n. 185. *segg.* Quanquam illa etiam in hisce alimentorum causis utique admittatur, quoad effectum devolutivum, & hæc juris dispositio procedit, sive de omnibus alimentis agatur, sive de eorum duntaxat parte, e. gr. vestibus &c. quia eadem est ratio partis quoad partem, quæ est totius quoad totum. Quod vero appellationem attinet, ista solummodo de futuris alimentis est intelligenda, alias enim si petantur præterita, omnino erit locus appellationi, quia tunc cessat metus, ne fame alimentandus pereat. Nec obstat, quod causa alimentorum semper sit favorabilis, ac periculum ibi in mora versetur, nam verum quidem hoc est, quando agitur de futuris, secus autem est, si quæstio agitur de præteritis. Porro nulla admittitur in alimentis compensatio, cum tamen alias in jure compensans solvere dicatur, *L. 4. qui potior. in pigu.* & licet ea etiam in causis favorabilibus procedat, e. gr. in dote, si ea in quantitate consistat, *L. 15. §. 1. solut. matrim.* dos vero & alimenta a pari procedere videntur, nihilominus tamen hoc secus est in alimentis, in quibus compensatio non obtinet, vid. *L. 8. in fin. de aliment. & cib. leg.* Zanger. *de except. L. 3. c. 8. num. 28.* Carpov. P. 1. *const. 8. d. 9.* Insuper etiam super alimentis futuris ultima voluntate relicta transigi nequit, nisi prætoris cognitio & decretum intervenerit, ne alimentarius,

modico presenti contentus, alimenta facile remittat, & postea, contra piam legantis voluntatem ac providentiam egeat. *L. 8. pr. & L. 8. C. de Transact.* ibique Brunnemann. Cognitio vero causæ a prætore instituenda venit sequentem in modum. (1.) Observanda causâ transactionis, quæ hæc esse potest, si alibi hæres præstandis gravatus, alibi vero alimentarius domicilium habeat, quo casu præstatio alimentorum, præsertim singulis mensibus aut septimanis faciendâ, multa haberet incommoda; item, si alter eorum nondum transtulisset domicilium, sed transferre vellet, aut si causâ urgeat presentis pecuniæ v. gr. si alimentarius modica summa prædium pignori datum reluere possit, ex quo forte plus fructuum percipere potest, aut si plures sint gravati in alimentis præstandis, & difficile sit a singulis exigere, tunc enim præstaret, si ita transigatur, ut ab uno, aut ex communi arca, sive ex communi prædio hæc præstentur per *cit. L. 8. §. 9.* (2.) Modus, qui consistit in ætate alimentarii, an sit ea junior, an vero profectior, an spes sit longævæ vitæ, vel an alimentarius sit tenuioris valetudinis, per *cit. L. 8. §. 10.* quamvis de ætate nihil certi definitur queat, cum a divini Numinis arbitrio pendeat, attamen in transactione super alimentis incundus annorum numerus, quibus secundum ordinem naturæ communem quis victurus speratur, solet considerari. (3.) Personæ ratio quoque habenda est, quarum qualitas attenditur, & quidem alimentarii, an totus dependeat ab alimentis relictis, an etiam aliunde vitam suam sustentare queat, & hoc in casu facilius a prætore transactio permittitur. Deinde attendendi mores ejus, a quo alimenta relictâ sunt, an talis sit persona, a qua in futurum sperari possint alimenta, an vero sit homo fraudulentus alios circumvenire solitus, per *cit. L. 8. §. 11.* Non minus etiam assertio nostra, quod super alimentis transigi nequeat, tunc limitatur, si causâ alimentorum melior

melior fuerit facta, e. gr. ut quod per singulos annos alicui erat relictum, consequeretur per singulos menses, aut quod per singulos menses relictum, per singulos dies consequeretur, vel si alimenta anno finito præstanda, & ego transigam, ut initio anni præstentur. vid. *cit. L. 8. §. 6. & 24.* aut denique illud quod exceptionem admittit, si juramentum transactioni accesserit, quia de jure canonico, quod hoc in passipro norma scripturam habet, omne juramentum servari debet, quod citra salutis æternæ dispendium servari potest, *c. quamvis de Pact. in VIto cap. cum contingat. X. de jurejurando.* Cæterum de alimentis præteritis ex ultima voluntate, licet antea debitis, valide transigitur per *cit. L. 8. §. 2. & L. 8. C. de transact. Lauterb. Coll. Pr. ad tit. de transact. §. 20.*

§. XIV.

Contraria denique hujus legati alimentorum sunt regulariter mors naturalis legatarii, quia hoc ipsum legatum est personale & cum persona extinguitur, *L. 4. L. 8. de ann. leg. arg. L. 3. §. final. ff. quib. mod. usufr. amitt.* Interdum tamen fieri solet, ut & duret in hæredibus, vel ex legatarii conditione, si hic non moriatur, e. gr. collegium, civitas &c. vel etiam ex testatoris dispositione, *L. 194. de R. J. L. 22. C. de legat. nisi sit jus sua natura non transiens in hæredes, ut usufructus, qui etiam in civitate per centum annos longissimum vitæ hominis spatium finitur, L. 56. ff. de usufr. L. 14. C. de usufr.* Alter modus tollendi tale legatum est præscriptio 30. annorum; quod tempus currit ab initio cujusque anni vel diei, quo ea præstari debuerint. *L. 7. §. 4. C. de præscript. 30. vel 40. annor. Lauterb. Coll. Pract. ad tit. de ann. leg. §. 7. 8. Enenckel. cit. Tract. priv. 7. c. 5. n. 11. seqq.* ubi plures modos amittendi alimenta allegat.

CAP. III.

§. I.

HActenus expositis quibusdam de alimentis, in presenti capite, bono cum DEO, de alimentorum æstimatione in deducenda Falcidia sum dicturus. Hæc autem Quarta Falcidia est una e tribus istis legibus testamentariis, uti olim vocabantur, quibus nimia legandi facultes, & licentia coerceretur, introducta a Tribuno Plebis P. Falcidio A. V. 712. inde etiam ipsa Quarta Falcidia est dicta, ex Plebiscito profecta, & quidem principaliter & directo testatorum gratia, ut testamenta eorum sortirentur exitum, hæredum autem per consequentias, ne adeundo hæreditatem gratis periculum subirent; Igitur licet origine sua sit Plebiscitum, lex tamen est appellata, ideo, quod, sicut & alia plebiscita, parem Legibus auctoritatem ex L. Hortensia habebat. vid. §. 4. *Inst. de Jur. Nat. Gent. & Civ.* Horum autem Plebiscitorum duo duntaxat in jure extant exempla, hæc nostra Quarta nimirum ex L. Aquilia ab Aquilio Tribuno Plebis ita nominata. L. 1. §. 1. ff. ad Leg. Aquil. §. 15. *Inst. de Leg. Falcid.* Obtinet autem Quartæ detractio non in legatis tantum, pr. *Inst. de L. Falcid. L. 1. pr. ff. eod. L. 9. ff. de Test. tut.* sed etiam in fideicommissis particularibus, quia horum eadem cum legatis natura est. §. 3. *Inst. de Legat. l. 2. ff. comm. de Legat.* Harprecht *ad tit. Inst. de Legat. p. m. 1151. seqq.* quoad interdictum nimirum quod legatorum, & dictam Falcidiam. In universalibus vero fideicommissis, ubi vel pars tota vel quota restituitur, Trebellianica locum habet, licet etiam hæc Quarta in legibus Falcidia appelletur, L. 2. L. 3. pr. ff. L. 6. *Cod. ad Sc. Trebellian. L. 2. §. fin. ff. de jure Codicil.* hoc autem fit maxime ideo, quia Trebellianica ad excem-

exemplum Falcidiæ est introducta. Imo hæc Falcidia per Senatusconsultum Pegasianum ad universalia fideicommissa fuit producta, juxta historiam hanc in rem ab Imperatore Justiniano in §. 4. 5. 6. & 7. propositam, Vinnius *in sel. Quæst. L. 2. c. 28.* Sicuti etiam filio arrogato impuberi injuste exhæredato, præterito, vel emancipato detractio Quarta ex dispositione Divi Imperatoris Antonini Pii per *L. 8. §. 15. ff. de inoff. Testam.* præter bona ista, quæ ad patrem adoptivum transtulit, competit, §. 3. *Inst. de adopt.* Quæ Quarta juxta veriorum juris intellectum, non est quarta ab intestato debita, sed omnium bonorum. *L. fin. ff. qua in fraud. Pat. L. 2. C. de adopt. L. 22. ff. eod. L. 1. §. 21. in fin. de collat. bonor.* quibus ex locis inter cætera generaliter evincitur, deberi arrogato Quartam ex bonis, quæ mortis tempore arrogatoris fuerunt. Ast arrogatoris tunc universa sunt bona, igitur ad arrogatum universorum bonorum Quarta pertinebit. Franzk. *Exerc. 1. qu. 9.* Nec minus Quarta quædam liberis atque parentibus sub vocabulo Legitimæ, des *Pflicht: Theils*, debetur. *Nov. 18. c. 1. Nov. 115. c. 3. & 4.* quæ tamen a nostra Falcidia longe est diversa, & nisi quoad nomen nihil fere commune habet. Pariter alia Quarta de bonis mariti locupletis uxori inopæ debetur, & hæc est Quarta depauperatæ conjugis. *Nov. 53. c. 6. in fin. Nov. 117. c. 5.* de qua jam supra Cap. II. §. 4. circa finem. Non autem hic loci operæ pretium esse arbitror, ut quædam in medium afferam de ipsa Falcidiæ definitione, quibus in locis ea obtineat, quibus deinde competat hoc beneficium, vel non? quænam porro ante computationem hujus Falcidiæ detrahi debeant, & quænam imputentur, & quæ sunt reliqua, cum hæc omnia apud Doctores ad *tit. ff. & Inst. ad Leg. Falcid.* satis abunde explicata inveniuntur. Igitur redeo ad id, quod non solum res corporales, sed & incorporales Falcidiæ

cidia detractioem patiantur. vid. *L. 1. §. 7. ad Leg. Falcid.*
 utcumque res incorporales legatae, & quævis aliæ, quæ divisio-
 nem non recipiunt. *L. 80. §. 1. & L. 7. ff. ad Leg. Falcid.*
 vid. *L. 23. ff. eod.* quia & de indivisibilibus & incorporalibus
 Quarta Falcidia potest detrahi. Ut vero hæc detractio rite pos-
 sit procedere, requiritur præprimis, ut bona, quæ Falcidiam pa-
 tiuntur, iuste æstimentur. Sine hac enim æstimatione, ne defi-
 niri aut inveniri quidem potest quantitas Quartæ Falcidiæ. In-
 de 1.) videndum, quis æstimare debeat, & 2.) quænam res æs-
 timari debeant. Quod ad prius membrum attinet, satis pro-
 babile videtur, quod, quemadmodum hæredes sine iudice hæ-
 reditatem dividere possunt, quæ divisio vix unquam sine æsti-
 matione fit, ita hæredes quoque & legatarii bona defuncti a-
 micabili quadam conventionione æstimare valeant, attamen nihilo-
 minus arbiter Falcidiæ, uti dicitur in *L. 12. ff. ad Leg. Falcid.*
 atque iudex, uti in *L. 55. eod.* solet dari, ad ineundam bono-
 rum quantitatem, tametsi unus aliquod modicum fideicom-
 missum persequatur, per textum expressum *L. 1. §. 6. ff. si
 cui plus quam per Leg. Falcid.* qui non solum ab ipso hærede,
 verum etiam a legatario & fideicommissario postulatur, alias op-
 ponere possunt exceptionem doli mali, per *L. 12. ff. ad Leg.
 Falcid.* Intra quodnam autem tempus post aditam heredita-
 tem talis possit postulari, de eo vid. *L. 58. & L. 95. §. 2. ff.
 ad Leg. Falcid.* Quod si autem hæres offerat integrum quod
 relictum est, atque insimul desideret, cavere sibi stipulatione
 cum satisfactione legatarium aut fideicommissarium, quanto
 amplius quam Quarta Falcidia esset, acceperit, esse restitutum,
 tunc omnino erit audiendus, nec alius postea dabitur arbiter. vid.
L. 2. Cod. de usur. & fruct. legat. ubi insimul indicatur, a quo-
 nam magistratu arbiter debeat constitui, nimirum ab eo, qui
 de fideicommissis jus dicit, ita quidem, ut arbitro dato certum
 insimul

insimul diem præfinit, intra quem, etiam altera parte cessante, partibus suis fungitur, per *cit. L. 2. ibique Brunnem.* Solet quoque ab hærede cæteris denunciari fideicommissariis, ut veniant ad arbitrum, ibique causam agant, plerumque etiam creditoribus denunciatur, ut de are alieno probent, per *cit. L. 1. §. 6. ff. si cui plus quam per Leg. Falcid.* Ad iudicis autem officium pertinet explorare ea, per quæ probetur, quantum sit in bonis, ne alias in potestate hæredis sit, proferre quod velit in fraudem legatorum. Deinde etiam iudex ejus rationem habere debet, ut defuncti omnium instrumentorum hæreditariorum & pupillarium quoque rationum, si testator scilicet tutelæ obligatus fuerit, legatariis desiderantibus, hæres describendi facultatem faciat. vid. omnino *cit. L. 95. §. 2. ad Leg. Falcid.* Quod si constiterit Falcidiæ locum esse, tunc computationem instituat, quæ tamen præjudicare non debet, qui ad arbitrum missi non sunt, per *cit. L. 1. §. 6. si cui plus quam &c.* Si vero constiterit, L. Falcidiæ locum non esse, tunc hæredem ad usuras & fructus post litem contestatam condemnet, per *cit. L. 2. in f. Cod. de usur. & fruct. leg.* Licet autem hodie hæc legatorum præstatio sub cautione a legatariis præstanda ideo rarior appareat, quia hæredes plerumque hæreditatem non nisi sub beneficio inventarii adeunt, & primum quoque venientibus legatariis solvere possunt, qui deinde agere possunt ad communicationem inter sese istius quod acceperunt, per *L. fin. §. 4. & 6. C. de jure delib.* & ita hæres, solutis primum venientibus legatis, ex reliquo Quartam retinere potest, proinde rarior hic casus integræ erogationis legatorum sub cautione accidere solet. Brunnem. *ad cit. L. 1. ff. si cui plus &c. n. 2.* Quod autem nunc ad alterum membrum attinet, quænam scilicet res æstimari debeant, paucis sciendum, ea omnia debere æstimari, a quibus Falcidia detrahi potest, quæque bonis & hæredi in Falcidiam imputantur, & æstimationem recipiunt, si qua portio detrahenda minuitur, ut Quarta hæredi debita impleatur, de quibus omnibus vid. D. Hildebrandi *Introd. ad Tit.*

G Inst.

Inst. de L. Falcid. aliique Dd. *ad eund. tit.* Res vero in hac Falcidiæ determinatione non æstimari debent ex singulari affectione, sed secundum communem valorem, iudicio aliorum constitutum, per *L. 63. pr. ff. ad L. Falcid. L. 33. pr. ad L. Aquil.* sic legato petito per actionem in rem, cum propter contumaciam hæredis in legato solvendo juratum sit in litem, ratio Leg. Falcidiæ non ex ea summa, in quam legatarius iuravit, haberi debet, sed quanti revera fuit, quod petitum est. Nam id quod poenæ causa accrevit, in L. Falcidiam non incidit, arg. *L. 55. & 82. ff. ad L. Falcid.* ubi casus ad illustrationem hujus materiæ pertinentes. Similia quoque habemus exempla in *L. 60. §. 1. & L. 61. cit. tit. L. 1. ff. de in lit. jur.* nec minus in servitute legata & jurisdictione, de quibus quidem in se spectatis Falcidia minime detrahi posse videtur, bene tamen si servitus æstimetur, annuorumque reddituum ratio quædam habeatur, tunc æstimatio secundum annuos redditus exinde provenientes debet institui, quo facto deinde ipsa Falcidia facili negotio detrahi potest. In alimentorum autem legato, quamvis & ipsum quoad quantitatem incertum sit, non tamen tanti quoque æstimatur, quanti vendi posset, sed Ulpianus longe aliam computationis in alimentis faciendæ formam præscripsit. Licet enim Ictus Cæjus in *l. 56. ff. de usufr.* pro termino vitæ hominis longissimo centum annorum spatium definiverit, quia tamen hoc vitæ spatium raro admodum mortalibus attingere datur, jura vero non casus raro obvientes, sed solitos & frequentiores considerant, *L. 3. ff. si pars hæred. pet.* hoc spatium vitæ hominis longissimum in determinatione alimentorum locum invenire haud potuit. Cum vero alimenta relicta regulariter ad totum vitæ tempus debeantur, igitur certum vitæ spatium pro incerto in jure ex fiat constitutum, per *Leg. Nostram. ff. ad L. Falcid.* duplex vero hac in lege alimentorum computatio continetur, una Ulpiani, altera, quam Aemilius Macer auctor Legis hujus in *Lib. 2. ad Leg. 20.* hæreditatum suppeditat. Prior Ulpiani ita se habet,
ut

ut si cui primæ ætatis homini usque ad vicesimum annum legatum annum alimentorum relinquatur, quantitas alimentorum triginta annorum computatur, sive homo primæ ætatis vel viginti creditur adhuc vivere per triginta annos, quod item dicendum de eo, qui intra vicesimum primum annum est constitutus. Pone ergo aliquem esse viginti annorum, quia hic adhuc 30. annos vivere præsumitur, si ei alimentum annum ad decem usque florenos relinquatur, totum legatum erit 300. a qua summa Falcidia Quarta est detrahenda. Intra annum 20. & 25. si quis est constitutus, annumerantur annis personæ honoratæ adhuc 28. anni. Annum 25. prætergressus usque ad annum 30. vivere creditur adhuc 25. A trigésimo anno usque ad 35. præsumitur quis victurus 22. Ab anno trigésimo quinto usque ad quadragesimum anni computantur 20. Ab annis 40. usque ad annos 50. tot annorum computatio fieri debet, quot anni ad sexagesimum annum adhuc desunt, sed tamen uno anno remisso, sive non computato, ab annis 50. usque ad 55. computantur novem anni; ab annis 55. usque ad 60. computantur adhuc 7. anni; ab annis 60. anni adhuc numerantur 5. Verum cum hæc computatio tam laboriosa, quam etiam parum ratione sit sussulta, uti ex Thomæ de noxa animal. c. 9. num. 9. docet Stryck. in *Usu mod. ad tit. ff. ad L. Falcid. §. 9.* ideo jam pridem a foro etiam Romanorum talis computatio recessit, & Aemilius Jctus Macer in *cit. L. 68.* aliam substituit compendiosam atque clariorem alimentorum computationem, scilicet ut hominis vita longissima ad 60. annos durare præsumatur, in reliquis vero infra 60. annum constitutis personis hæc computationis annorum ratio habetur, ut legatarius infra trigésimum annum constitutus vivere adhuc præsumatur per 30. annos, ultra trigésimum annum vero legatarius vivens sexagesimum annum attingere præsumatur. Qui vero sexagesimum jam adimplevit ejus vitæ spatio quinque adnumerantur anni. Hæc Aemilii Macri Jcti computatio sicuti Pandectis inserta, quæ adhuc

huc hodie propter liberam earum in Germania pedesentim factam receptionem, usum suum in causis, ubi per consuetudines vel statuta contraria ipsis derogatum non est suam obtinet firmitatem, ita & hæc ab usu fori nondum recessit, non obstante, quicquid etiam de hac computatione, & de arbitrio boni viri tali in casu instituendo sentiat Groenweg. *ad cit. L. 68.* quia potius tali in casu ubi legata annua erunt relicta, & tamen Quarta Falcidia est detrahenda, tam necessaria quam utilis adhuc hodie esse potest hæc computatio, ne iudex, qui custos debet esse legum, a tramite legis præscriptæ aberret, & conjecturis cerebrinæ æquitatis seducatur. *Gail. Lib. 2. Obs. 8. n. 4. Brunnem. ad cit. L. 68. n. 8.* ubi ad alios casus similiter hanc computationem extendunt Meyer *in Collegio Argentor. ad tit. ff. ad L. Falcid. n. 18.* Glossa atque Bartolus *ad cit. L. 68.* Sic quoque si reipublicæ ususfructus sive simpliciter, sive ad ludos legetur, 30. annorum computatio fit, ut scilicet aestimetur, quanti fructus in hoc tempore valeant, ut exinde falcidia detrahatur, non autem ut finiatur ususfructus, durat enim 100. annos. *L. 56. de usufr. L. 8. de us. & usufr. leg. L. 23. in pr. Cod. de SS. Eccles. Coll. Fur. Argenti. ad tit. ff. ad L. Falcid.* Hæc pro ratione nostri instituti sufficiant, uberiorem enim & ulteriorem hujus Legis illustrationem in aliam forte commodiorem occasionem reservo. Tu vero B. L. laborem hunc æqui bonique interpretare, & si quædam minus juste tibi posita videbuntur, a me nihil humani alienum esse tibi persuadeas, sin autem aliqua bene, divinæ tribue clementiæ, cui sit Laus, honos & Gloria in sempiternum.

ERRATA. Pag 5 lin 30 pro Bruckm. pone lit. P. p. 6 l. 11. del. lit. L. & pone Cod. p. 17 & p. 23 pro lib lege civ. l. 23. post l. 16. adde Codic. ead lin. pro Carpa. lib 5 leg. D. Harpprecht, Cons. p. 8. lin. 8. pro L. 3. pone L. 13. pag. 20. lin. 9. del. cap. 2. & pone de agnosc. § al. lib. p. 21. §. 3. l. 5. pro debentur leg. debent. pag. 27. lin. 27. pro alterius lege ulterius.

Quam

QVam Quartam capit hæres, est Fal-
cidia Juris :
Quam Tibi Jura dabunt, præmia
sunt Themidis.

gratulabunda manu menteque
scribebam

JOH. GEORG. FICHTNER, D.

MAjorum mores imitatur vivida Virtus
Nobilis agnati', quod dissertatio præfens
Omnibus ostendit, nec non confictus eorum
Qui contradicunt scriptis, ex affe docebit ;
Gratulor ex animo de dignitatis honore,
Atque preces fundo, Zephyro spirante secundo,
Officium spondet tibi mox laudabile' virtus.

Hæc
Prænobilissimo atque Consultissimo
DOMINO DOCTORANDO
gratulabundus apposuit

Carol. Mauricius Hoffmann / D.

3

Ben

MEn Tugend, Fleiß und Glück zum Ehren-Tempel führet,
 Dem bleibet zum Gewinn der **Hohen** große Gnad.
 Er blüht und bringet Frücht, die keine Faulnus rühret.
 Das Vatterland genüßt, was Er gesammet hat:
 So steig **Berneggers** Glück, der Sich dem Fleiß geweyhet,
 Er finde höchst-vergnügt, was Er mit Müß gesucht;
 Der Tugend edler Saam, auf Hoffnung ausgestreuet,
 Bring Ihm im Vatterland die angenehmste Frucht.

Mit diesen wollte dem Herrn DOCTORANDO
 als seinem wertheftem Freunde bey dem
 gelehrten Specimine Dissertationis Inaugu-
 ralis, aus ergebenem Gemüthe gratuliren

Dessen aufrichtigster

FRANCIS. BERNH. Pantzer / J. U. Ltus.
 Dicast. Supr. Sulzbaco-Palat. Advocatus.

MEin Freund / weil dieser Tag Dir eine Crone giebet,
 Die Dir vor langer Zeit mit größtem Recht gebührt,
 So denke, daß darum Dich Pallas also ziert,
 Weil Du die Studia beständig hast geliebet:
 Dieß ist die erste Frucht vom embsigen Bemühen,
 Die wird viel andere in kurzem nach sich ziehen.

Hiemit wollte dem Herrn LICENTIATEN
 Glück wünschen / und sich dessen
 fernern Gewogenheit empfehlen

Dessen ergebenster Diener

P. GERIKE, Med. Cand.

DExtra fidesque manent, licet absint corpora nostra
 Fœdus amicitiae nostræ durabit in ævum
 Omne, nec id solvent longa intervalla locorum
 Abscedens oculis memorem tibi spondeo mentem,

Hoc

SC 55. 158

Hoc fatis est, meminisse sui constanter amici,
Nil superest, nisi vox hæc ultima, vive valeque,
Inque dies opto felicibus utere fatis,
Quosque petis Gradus fors fortunata secundet,
Votis & Fatis DEUS addat pondo salutis.

*Ita singulari suo Amico animitus
gratulari voluit*

DANIEL GOTTLIEB PIETSCH, Regiomontano-
Boruffus. J. U. Candid. Opponens.

EVadis Doctor? grator **TIBI** suavis Orestes
Nariter heu! studiis sic vigilasse jurat.
Annuat huic Titulo Supremus Rector Olympi,
Ut posthæc Tibimet prospera quæque fluant.

Ita Consultissimo ac Doctissimo DNO.
DOCTORANDO in absentia gra-
tulatur, ac honoribus Doctora-
libus applaudit

B. V. STISSER.
Guelferbytanus.

PArcite, Natales, præcos memorare triumphos,
(Quos meruit ferrum sparæque cæde manus:)
Odit & insequitur tales Astræa tumultus,
Huic Laurus, blandæ pacis amica placet.
Cujus honor perstat, sua gloria durat in ævum,
Atque annis superat præca tropæa Ducum.
Te quoque Musarum Spolium laudesque manebunt,
Et cinget meritum læta corona caput.
Patria quæ meritos Tibi jam meditatur honores.
Ibit in amplexus Te veniente Tuos.

I fe-

I felix tandem laudesque extende Tuorum.
 Majorum titulis adde decusque Tuum.
 Linque domus nostras, carosque invise Penates.
 Jam faustas Fati suspicor ire vices.

Hæc memoriam sui commendat

G. L. HOFFMANNVS,
 Norimb.

Insinuata meis est sensibus alta Voluptas
 Ex BERNEGGERI doctis sermonibus oris,
 Sors Alimenta dabit, nec non laudabile minus,
 Tempore sponsa brevi larga cum dote sequetur,
 Hæc tria Virtutum sunt præmia, palma laborum,
 Sic compensatur studiorum impensa tuorum.

Hæc pauca Nobilissimo nec non Erudi-
 tissimo DNO. LICENTIATO gratula-
 bundus adjicere voluit,
 ad omnia officiorum genera
 paratissimus

GEORGIUS AVGVSTVS DE LERSNER,
 Mæno-Francof. Opponens.

Cingis honorata Themidis TVA tempora lauro,
 BERNEGGERE, TVAE spesque decusque domus!
 Gratulor egregium specimen; TE gloria FRATRIS
 Excitet, et meritæ præmia laudis alant.

Ita

Honoratissimo DNO LICENTIATO
 gratulabundus
 applaudere voluit, debuit

JO. LVD. CAROL. SCHELHAS, Jen. Opp.

Altdorf, Diss., 1720-21

X 23442.30

7

Q. D. B. V.
DE
ALIMENTIS,
EORVMQVE COMPV-
TATIONE
IN DETRAHENDA Q. FALCIDIA

P. 312,

OCCASIONE
L. 68. ff. ad L. FALCID.

MAGNIFICI
ICTORVM ORDINIS

BENEVOLO PERMISSV
AD DIEM XIX. NOVEMBR. MDCCXX.

PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE JVRE
HONORES CAPESSENDI

DISPVAT

JOHAN. ERNESTVS BERNEGGERVS
OHRINGA-HOHENLOICVS.

ALTDORFI
LITERIS MAGNI DANIELIS MEYERI.

